...ЫН ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 205 (11803)
1968 оной августын 31, суббото
сэн 2 мүнгэн

...СС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ЭСЭГЭНЭРЭЙНГЭЭ УГ ЭРМЭЛЗЭЛЫЕ ДАГАН БАРИМТАЛАГШАД

ВЛКСМ-эй ЦК-да пресс-конференци болобо

МОСКВА. (ТАСС-ай корр). Совет арадай революционно, дайшалхы ба ажалай алдар солын мүнхэрһэн газарнуудаар комсомолшууд болон залуушуулай дабшалгада хабаадагшадай бүхэсоюзна IV слёт—совет хүбүүд, басагадай ехэ һайндэр болохонь. Иимэ хуралдаан сентябриин 4-дэ баатар хото Киевтэ нээгдэхэ юм.

— Комсомолой 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдаһан энэ дабшалга бүхы ороной хүбүүд, басагадай олониитын патриотическа хүдэлөөн болохо байха,— гэжэ комсомолой Центральна Комитедтэ августын 29-нэй үдэр болоһон пресс-конференци дээрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай Спортивна, оборонно-ниитын хүдэлмэри эрхилдэг таһагые даагша Б. Н. Рогатин хэлэбэ.

Тус слёдто ороной бүхы республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудай түлөөлэгшэд сугларха. Днепр мүрэнэй оршондохи хотодо 1600 хүбүүд ба басагад, хүндэтэ зуун айлшад—алдарта ветеранууд ерэхээ байна.

Слёдой программа дотор сэдьхэл доһолгомо, һонин юумэнүүд олон. Энэнь түбхын түрүүн Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ талмай дээрэ нээгдэхэ слёдой баяр ёһолол болоно. «Днепр», «бага операци» гэһэн сэрэгэй түхэл шэнжэтэй нааданай үедэ делегадууд дадал дүршэлөө, шадабари мэргэжэлээ харуулха. Эдэнэр Трипольско ГРЭС-эй комсомольско габшагай барилга дээрэ ажалай десант буулгаха, энэ үдэр хүдэлмэрилжэ олоһон мүнгэеэ Вьетнамай тэмсэн бодогшо арадтай һаналаа нэгэдэлгын жасада зорюулха юм.

Слёдто хабаадагшад оронуудайнгаа амгалан, сүлөөтэ, бэеэ дааха байдалай түлөө тэмсэжэ байгаа залуушуултай һаналаа нэгэдэн талархадагаа митинг дээрэ харуулха.

Бүхэсоюзна дабшалта саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ. Энэнэй шэнэ шатые В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулха гэжэ дурадхаһан Москвагай комсомолой эмхинүүдэй үүсхэлые ВЛКСМ-эй ЦК-гай бюро дэмжээ. Гайхамшаг ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан бүхэсоюзна V слёт Ильичэй түрэһэн нютаг—Ульяновск хотодо 1970 ондо үнгэргэгдэхэ.

Киевтэ зарлагдаһан слёт Коммунистнуудай Ленинскэ партида, эсэгэнэрэйнгээ уг эрмэлзэлдэ комсомолшууд болон залуушуулай хэлбэришэгүй үнэн байдагые, Эхэ оронойнгоо хамгаалхы хүсэ шадал саг үргэлжэ бэхижүүлхээр бэлэн байдагые элирхэйлэн харуулха,—гэжэ Б. Н. Рогатин түгэсхэл дотороо хэлэбэ.

РЕПОРТАЖ

УНАҺАН МАЛГАЙГАА АБАНГҮЙ...

...тын-Адагай тосхонииие бүһэ... хэмжыдэг тарялангай газар ...өө шарлажа харагдадаг бо...р үнинэй юм ха.

— Пэгшысэ ургажа байһан та...най июлиин наран · һөөлөөр ...хархёо даа, баһа юу хэлэ... —гэжэ «Победа» колхозой ...гшэ Д. Б. Дымбрылов гэм...—Теэд сагай уларилда том... яахабибди даа. Ургаһан юу... газарта дуһаангүй хуряажа ...гэжэ шиидээ гээшэбди...

...рук-Хадаар, Наандиин та...таар коммунист Дамби-Нима ...новэй ударидалга доро СК-3, ...гэдэг табан комбайн үдэр ...е илгангүй хүнхинэлдэжэ .... Амларлан хуряалгада ... ороһон табан хүдэршүүл ... Ринчинов, коммунистнар ... Жамбалов, Петр Дондо... партийна бэшэ эдэбхитэд гэ...һэдыгөө нэрлэдэг Доржожаб ...нов, Дамдин-Жаб Нимаев — ...нь хэншье гэшэгүй уратшатай ябана. Үсөөхэн үдэр соо мянгаад гектар таряа унагаажа үрдөө.

Үшөө хоёр мянгаад га үлэнги. Тэрэнэйнь зариманиинь сэхэ хуряагдахаар хараалагдаа...

— Мухар-Шэбэрэй аймагай Заганай таряашадай хандалга бэшэгтэй танил гүт? — гэжэ комбайнернуудһаа асуубабди.

— Танилсаа һэмди,—гэжэ Георгий Жамбалов тодожо абан харюусаба.

— Һайшаалтай үүсхэл гээшэ ааб даа. Ильич багшынгаа түрэһэн үдэртэ ажалай бэлэгтэй ерэхэ гэжэ хүн бүхэн доро-дороо шиидэнхэй ябаа юм ааб даа, — гэжэ нүхэр Ринчинов яаралгүй хөөрэнэ.

— Комбайнуудаа оройһо гээхэгүйгөөр тааруулхын түлөө оролдоо гээшэбди. Теэд материал, запчасть дуталдаха—бузар байна даа. «Сельхозтехникэ» хооһоор найдуулхаһаа бэшэ үгы, — гэжэ түрүүлэгшэ хөөрэлдөөндэ оролсоно.

Үнэхөөрөөшье, хүдөөгэй ажахынуудые элдэб запчастяар хангалга ехэл муу гэжэ тэмдэглэмээр. Тиимэһээ ажахын хүтэлбэрилэгшэд хүршэ областьнуудаар запчасть бэдэрхэ ябадал гаргадаг. Жэшээнь, «Победа» колхозой гаражые даагша нүхэр Хандамаев запчасть бэдэржэ, Петровско-Забайкальск хүрэтэр ошохо баатай болоо. Иимэ ябадалнууд һайн байдалһаа гараагүйнь мэдээжэ.

Ярууны үйлэдбэриин управлениин начальнигай орлогшо С. Б. Хамниганов иигэжэ хөөрэнэ:

— Комбайнда хабаатай запчасть, элдэб материалнуудые мэнэ-мэнэ абахабди. Абаһаар лэ ажахынуудта хубаахабди...

«Сельхозтехникые» нойрсуулжа байнгүй, эртээнһээ имэрхэ асуудалнуудаа шиидхүүлдэг байдаг һаа, ямар һайн һааб! Энэ хэрэгтэ «үбэлэй хубсаһа зун бэлдээд, зунайнгаа хубсаһа үбэлдөө бэлдэ» гэһэн сэсэн үгын һургаал баримталаа һаа, таатай һэн даа...

Яба-хээбэшье, хүдөөгэй таряашад, онсолон хэлэбэл, эгэтын-адагаархид аргаяа оложо, хуряалгала бэлэдхэлэй эрилтые бэелүүлээ гээшэ ааб даа.

Унагаагдаһан таряаень түүжэ эхилһэн табан комбайнернууд баһал һаатангүй ажаллана. Баруун-Хадаар, Хадын-Эбэрээр, Наандяар комбайнай дуун таһарнагүй...

Комбайнуудай дуунтай аялга ниилүүлэн, тракторай гүндүү абяан шэхэнэй шииг таһалнатүй. Паар хахалалгаяа (940 гектар) дүүргэжэрхёод, намарай хахалалга эхилһэн табан механизаторнууд баһал һамшанагүй. Николай Гомбоев, Данзан Цыдендамбаев, Доржо Дамбаев, Цыдып Цыбиков, Николай Шульгин гэгшэд мүрысөөнэй аминда абтажа, нюдэнэй ба шүдэнэй сагаанһаа бэшэниинь пэд хара болошоһон нюуртайнууд. Тэдэнэр баһал комбайнернууд мэтэ унаһан малгайгаа абангүй хүдэлнэ...

Ц. ДОНДОГОЙ,
манай корр.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА УРГАСАЯА ХУРЯАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

(...оной августын 26-най мэдээн ...бой дүүргэлтэ процентээр)

...уух	таряа хахалга	тэрэнэй сохигдоһониинь	кукуруза хуряалга
...анай	50	54	55
...ай	22	67	78
	28	29	56
...ын	14	9	—
...ын	—	—	—
...ін	19	68	62
...най	3	—	—
...ын	6	6	81
...аниин	27	12	92
...ын	30	21	43
...ін	16	30	49
...Шэбэрэй	34	16	69
...ын	24	38	47
...эй	4	—	57
	—	—	—
...Үдын	24	59	77
	23	26	67

...НИТЫН МАЛДА— ...ЭЛБЭГ ТЭЖЭЭЛ

...ниэн. Үбһэ ногооной баян ур...һахын тулада Саяанай сов...луговод Дондок Сотников ...оролдоо. Тэрэнэй даадаг Ба...-Тала гэжэ газарта гектар ...ө 25 центнер хүрэтэр ур...хуряагдаба. Мүн Ехэ-Талын ...лан дээрэһээ 140 центнер ...хуряагдаха түсэбэй орондо, ...дахин ехэ үбһэн сабшагдажа ... Нүхэр Сотниковой даадаг ...лан дээрэ үдэртөө гуша га...тун ажаллажа, үбһэниинь ...тайгаар хуряагдажа абта...

А. ТУЛАЕВ.

...РАГШАТАЙ

...глөөнэй 10 час... Наран ха...жар шаража захалба. Хүүр...үндэр гүбээ дээрэһээ Шар-...Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ...сабшалан альган дээрэ бай...л харагдана. Эндэ үбһэшэ...хоёр звено ажалладаг.

...веное даагша Жүгдэр Хай...ич Мандагаевтай ажал ту...хөөрэлдэбэбди.

—Үглөөнэй табан сагта саб...лада гараа һэмди. Энэ жэл...огоон нёдондонойхиһоо үлүү ...а, теэдшье үбһэеэ шэмэтэй ...зар хуряажа абагты гэһэн...һаратай үдэрнүүд гарана. ...ю 400-аад центнер үбһэ бэл...и,—гэжэ звеное даагша хөө...

...Түсэбэй ёһоор хэды цент...үбһэ бэлдэхэ уялгатайбта?

...Гектарай 11 центнер һайн ...ртай үбһэ бэлдэхэ юумэбди. ...ламнай бүхыдөө тээ тэрэ ...ной саадахи 60 гектар юм.

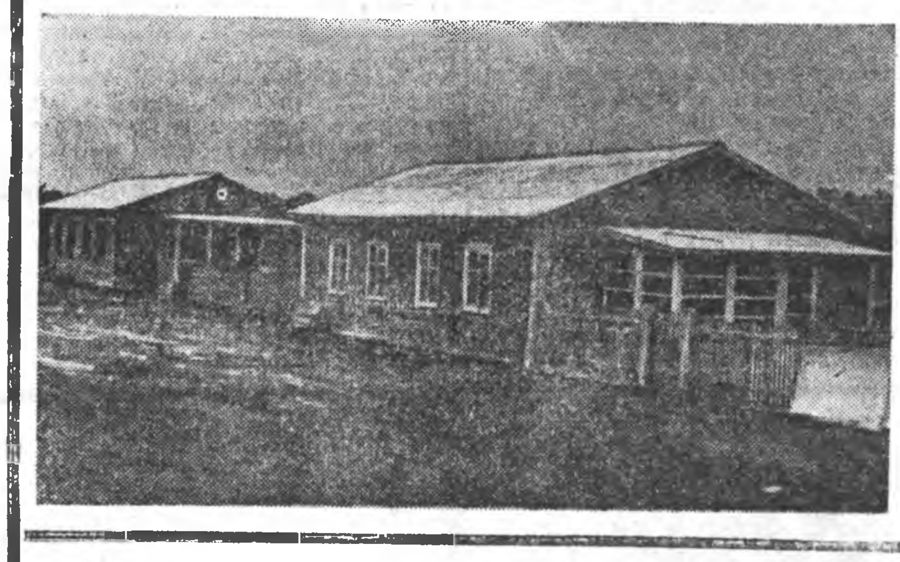
...э хоёрой хөөрэлдэжэ байха ...нүхэдынь хажуурнуудаа дао...эхилбэд. Тэдэнэй дунда Да...Мандагаев Николай ба Сы...Доржо Галсановтан уран дар...адли шадамар түргэнөөр ...урнуудаа тоншосогоонод. Мүн ...най — эрхим косилкашан, ...морин тармуурта ябана.

...Залуушуул гээшэмнай ...шье ажал бүтээхэ, ямаршье ...хазаарлаха зон ха юм,— ...Жүгдэр Хайдакович урматай ...гэр хүбүүд тухайгаа дур...

...э звеногой байраһаа саашаа ...модоной газарта Баруун ...н звеное даагша М. Б. Мо... зургаан хүнтэй ажаллана. ...ктар сабшаланһаа 750 цент... эрхим шанартай үбһэ хуряан ...ха юм. Мүнөө 400 центнер үб...бэлдхээ. Пенсионер нүхэр ...мир Цыбикович Натархеев үб...хуряалгада шадалаараа туһал-... Энэ нүхэрнай жэл бүри Ба-... Шарзада луговодоор ажалла-...

С. ГАЛСАНОВ,
Атын аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ЗАЛУУ БАРИЛГАШАДАЙ ОРОЛДОЛГО

Василий Васильевич Садзяк гэгшын хүтэлбэрилдэг комплексно бригада байрын гэрнүүдые баридаг. «Бурятцелинстрой» трестын 466-дахи нүүдэл оньһожоруулмал колонно соогоо суутай энэ бригада даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Тэдэнэр Хяагтын аймагай хүдөө тосхонуудта олон шэнэ гэр барижа, ажалшадые баясуулна. Түрүү барилгашадай гараар бодхоогдоһон гэрнүүдтэ нүүжэ орогшод тэдэндэ баяр хүргэдэг болонхой.

Мүнөө тус бригадын гэшүүд Киран курортын хоёр байратай шэнэ гэр дүүргүүтэй болгоо. Комплексно бригадынхид барилгын бүхы ажахые өөһэдөө дүүргэнэ. Тэдэнэр гэрэй хана бодхоно, пол, потолоогыень, сонхо, рамануудыень үүдэ тааруулан табина, пээшэн хэнэ. Бригадын гэшүүн бүхэн хэдэн мэргэжэлтэй юм. Модошо дарханай, түмэршэ дарханай, шэрдэгшын, шэл табигшын бүхы ажал һаадгүй һайнаар дүүргэдэг бэрхэ барилгашад эндэ олон.

Бригадын олонхи гэшүүдынь залуушуул. Тэдэнэр профессионально-техническэ училищи нэгэ-хоёр жэлэй саада тээ дүүргээд, олоһон мэргэжэлээ наринжуулжа, дүй дүршэлтэй болоо.

— Залуушуулай али нэгые илгажа, энэнь бэрхэ гэхээр бэшэ, булта һайнаар ажалладаг,—гэжэ мастер А. Иванов тайлбарилна.

Залуу барилгашад В. Шавалиев, И. Сабашников, М. Телешов, Э. Игумнов, Г. Жарников, В. Шишкин бултадаа бэрхэ дархашуул болонхой. Нормоёо дүүргэдэггүй хүн бригадада үгы юм.

Зураг дээрэ: бригадын гэшүүд (зүүн гарһаа) Иван Сабашников, Михаил Телешов, Эдуард Игумнов, Геннадий Жарников, Владимир Шишкин, Василий Шавалиев. Тэдэнэй барижа байгаа хоёр байратай гэр.

А. ШИРОКОВОЙ фото.

ДЭЭДЭ ҺУРГУУЛИНУУДТА ШЭНЭ ХҮНҮҮД НЭМЭБЭ

СССР-эй дээдэ, тусхай дунда һуралсалай министрэй нэгэдэхи орлогшотой хөөрэлдөөнһөө

Ороной дээдэ һургуулинууд, техникумүүдтэ һуралсалай жэлэй эхилтэр оройдоо хэдэхэн хоног үлэбэ.

— Һаяхан үнгэрһэн оролгын экзаменуудай үрэ дүнгүүд ороной бүхы һургуулинуудта согсологдожо байна. —гэжэ СССР-эй Дээдэ ба тусхай дунда һуралсалай министрэй нэгэдэхи орлогшо Н. Ф. Краснов ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ.—450 мянга шахуу хүбүүд, басагад дээдэ һургуулинуудай студентнэр болоо, олон тоото залуушуул техникумүүдтэ абтаа. Эдэнэр—үсэгэлдэрэй хүдэлмэришэд, алба хаагшад, колхознигууд, һургуулиинхид, Совет Армиһаа табигдаһан сэрэгшэд болоно. Хахад миллион шахуу хүнүүд заочно ба үдэшын дээдэ һургуулинуудта һураха. Дээдэ һургуулинуудта нэмэжэ ерэһэн хүнүүдэй юрэнхы эрдэмэй талаар һайн бэлэдхэлтэй байһандань баясамаар. Университедтэ һураха, техническэ, экономическа эрдэм мэргэжэлтэй болохо гэжэ ехээр эрмэлзэдэг байһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Хабаровск, Новосибирскдэ һаяшаг нээгдэһэн арадай ажахын институдууд, Уфадахи искусствын институт, Челябинска культурын институт, Хойто-Осетиин гүрэнэй университет болон бусад хэдэн шэнэ һургуулинууд мүнөө жэл анха түрүүшынхеэ студентнэрые абаба. Промышленностиин шэнэ һалбаринуудай эршэмтэй түргэнөөр хүгжэжэ байһантайнь дашарамдуулан, дээдэ һургуулинууд мүнөө жэлһээ инженерно электрофизикэ, залан хүтэлхэ түхеэрэлгэнүүдэй автоматизаци, тусхай математика, үйлэдбэриин электронно-тоололгын аппаратура тааруулан тодхолго ба эрдэм ухаанай бусад шэнэ һалбаринуудта шухала мэргэжэлтэдые олоор бэлдэжэ эхилхэнь.

Дээдэ һургуулинууд, техникумүүдтэ һураха хүнүүд жэл бүри улам олон абтана. Совет дээдэ һургуули дүүргэһэн 6 миллион шахуу хүн мүнөө ороной арадай ажахыда хүдэлмэрилнэ. СССР-най студентнэрэй тоогоор дэлхэй дээрэхи түрүүшын һууринуудай нэгые эзэлнэ.

Партимнай шадамар хүдэлмэрилэгшэдэй бэлэдхэлые бүри дээшэлүүлхэ, һуралсалай хэрэг улам һайжаруулха зорилго дээдэ һургуулинуудай үмэнэ табина. Үйлэдбэриин практика ерээдүйн мэргэжэлтэдэй болбосоролгодо ехэ һуури эзэлдэг.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй һаяхан гаргаһан тогтоолой ёһоор, хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүдэй тушаал даажа байһан студентнэр-практикантнуудта нэмэлтэ хүнгэлэлтэнүүд олгогдодог болохонь. Жэшээлхэдэ, практика гаража байһан хүнүүдтэ салин хүлһэнһөө гадна, мүн стипенди үгтэдэг байха. Энэ хадаа материальна урмашуулга болохоһоо гадна, мүн хүдэлмэрилхэ, һураха оролдолго зүдхэмжыень дээшэлүүлхэ байна.

Дээдэ һургуулида ерэһэн шэнэ хүнүүд, бүхы совет студентнэртэл адляар, коммунис байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэхэ хаба шадалтай эрхим халаан болохын тула оролдолго, хэшээл гаргаха, эдир наһанай сог зали бадаруулха ёһотой байна. —гэжэ Н. Ф. Краснов түгэсхэл дотороо хэлэбэ.

(ТАСС).

МУНКО ҺААЛИШАН ШАЛГАРНА

Хараалһан түсэбөө дүүргэхэ, уялгануудаа бэелүүлхэ гээшэ бүгэдэ һаалишадай хэрэг болонхой. Манай Бэшүүрэй совхозой Шэбэртын һаалишад эрхирэгэйхидэй үүсхэлые дэмжэн, ажалаа һайнаар эмхидхэнэ.

Түрүү һаалишадай нэгэн Дулма Будаева зунай һаранuудта үнеэн бүриһөө 1190 килограмм һү һааха уялга абаа һэн. Залуу һаалишан Мунко Цыбиков 1200 килограммда хүргэхэ уялтатай. Эдэнэр июнь һараһаа эхилээд августын 20 болотор үнеэн бүриһөө 800 гаран килограмм һү һааһан байна.

Мунко Цыбиков гурбадахи жэлээ һаалишан ябана. Жэл бүри түрүүшүүлһээ дутуугүйгөөр ажаллана. Мүнөө тэрэ зарим үнеэдһээ үдэртэ 10—12 килограмм һү һаана. Теэдшье зунай бэлшээриин хаһада һү ехээр һааха гээшэмнай мал адуулгын хүсэн ха юм. Тус фермын малшад үнеэдые ногоо һайнтай бэлшээридэ үдэр һүнигүй адуулна. Үдэрэй һаалгые бэлшээри дээрэнь үнгэргэдэг. Эндэ зундаа мал адуулагшад Б. Дулзынов, Доржима Эрдынеева гэгшэд магтаалтайгаар хүдэлнэ.

Фермын ажалые аймагай соведэй депутат Жамьян Цыбиков хүтэлдэг. Тэрэ малшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, тодорхой зорилгонуудые табина. Гэбэшье Жамьян Цыбикович ажалаа эрхилжэ байһынгаа хажуугаар фермынгээ элдэб ажал бүтээлсэжэ байдаг. Шухала хэрэгэй гарахада, трактор дээрэ һуугаад, малай тэжээл зөөлсэнэ. Гадна фермынгээ үнеэдые толгой бүхэниинь таниха, хэзээ тугаллахаб гэжэ мэдэжэ ябадаг. Иигэжэ ажалаа хүтэлжэ байхадань һаалишад урма зоригтой байгша.

Ц. ЦЫБЕКДОРЖИЕВ.

Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой экономико жэл бүри хүгжэжэ, ниитын ажалһаа олзо доход горитой ородог болонхой. Энэ хэрэгтэ артелиин түрүүшүүлэй ехэхэн хубита ороһон байха. Жэшээлхэдэ, Ешинхорло Жигмытовна Ванжилова мэтын наһаараа хамтын ажалда ябаһан эхэнэрнүүдэй хүсөөр хамаг ехэ хүдэлмэри бүтээгдэнэ. Ажалайнь амжалтые харуулһан медаль тэрэнэй үбсүүн дээрэ яларжа байдаг. Зураг дээрэ: түрүү һаалишан Е. Ж. Ванжилова.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

АЖАХЫН РЕФОРМЫН

БОДОТО БЭЕЛЭЛ

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ ГАРГАН...

Богони болзор соо шиидхэхэ харюусалга ехэтэй даабари түмэр баанхануудые хэдэг цехтэ үгтөө бэлэй. Баанха хэхэ түмэрые эсхэн отолхо шэнэ технологи түргөөр шудалаад, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй болобо. Ленинэй ордентэ Улаан-Үдын мяхаконсервын комбинадай хүдэлмэрилэгшэд энээнһээ урда шэнэ технологитой танилсаагүй байжа, шахардуу байдалда оробо.

Түмэр баанхануудые хэдэг цехэй уралан нарижуулагшад Иван Ревизов, Николай Княжев, Борис Деревянных, Илья Клищенко болон бусад эдэбхи үүсхэл гаргажа, орёо оньһон түхеэрэлгэ шэнэдхэн тодхохо даабари һайн дурааараа абаһан байна. Тэдэнэр хүсэ шадалаа, сүлөөтэй сагаа гамнангүй ажаллаа. Тиигэжэ түргэн болзор соо түхеэрэлгэеэ шэнэдхэн тодхоһон, шэнэ технологиин ёһоор түмэр эсхэхэ арга хүдэлмэришэдтөө олгоһон байна. Цехэй коллектив хараалагдаһан богони болзор соо харюусалгатай даабари дүүргэв. Шэнэ технологи ашаг ехэтэй юм. Хэрбээ урдань нэгэ хабтагар түмэрһөө 14 баанха эсхэдэг байбал, мүнөө 15 баанхын түмэр эсхэн гаргана. Жэл соо алмагдаха түмэр тоолохо болоо һаа, горитой ехэ юм. Тайлбарилан хэлэхэдэ, жэлдээ 2 миллион баанхын түмэр алмагдадаг болоо гэхэ гү, али һара бүхэндэ хүдэлмэриин нэгэ үдэр алмагдаһан түмэрөөр хэглэһэн баанхануудта консервэ буйлуулагдана. Цехэй коллектив шэнэ технологи нэбтэрүүлһэнэй ашаар жэл соо 40 мянган түхэригэй алмалта хэхэ юм.

Түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда орохо бэлэдхэл комбинадта нарин нягтаар хэгдээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, шэнэ гуримай булюу һайн байһые хүдэлмэришэдтэ ойлгуулха талаар олон хэмжээн абтаһан байна. Ажалые эрдэм ухаанай эрилтын ёһоор эмхидхэхэ, промышленна эстетикэ нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриин хүшэр ажал оньһожоруулха, түрүү технологи хэрэглэхэ, хүдэлмэришэдэй эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлхэ, экономическа һуралсал эмхидхэхэ, мүн ондоошье олон хэмжээн хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ байнхай. Эдэ хэмжээ ябуулганууд олон, удхаараа ондо ондоо байбашье нэгэ эрилтэдэ — экономическа талаараа һайн үрэ дүн туйлаха, бага гаргашатайгаар горитой ехэ, һайн шанартай продукци бүтээхэ асуудалда зорюулагдаа.

Шэнэ гуримай моральна удха шанар тушаа онсо анхарал хандуулагдана. Энэншье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, ажахыгаа хүгжөөхэ зүб хараа зам бэдэрэн олохын тула үйлэдбэриин шухала асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ олониитэ үргэнөөр хабаадаха ёһотой. Коллектив, хүн бүхэнэй шэнэ гуримай ёһо һайн ойлгоод, экономическа ашаг үрэ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдожо байбал, бүхы предприятида аша туһатай юм.

Тиимэһээ кадрнуудай техническэ, экономическа һуралсал һайнаар эмхидхэгдээ. Ганса нёдондо жэлэй туршада 2,5 мянган хүн ямар нэгэн һуралсалда хабаадалсажа гараа. Комбинадай гол мэргэжэлтэд, мастернууд, цехүүдэй начальнигууд, партийна, профсоюзай эдэбхитэд хэшээлнүүдые үнгэргэһэн байна. Ажахын шэнэ реформодо бэлэдхэхэ тухай асуудал хүдэлмэришэдэй хамтын, партийна, профсоюзай суглаануудта зүбшэн хэлсэгдээ.

Техническэ шэнэ, түрүү юумэ нэбтэрүүлхэ, ажалые эрдэм ухаанай эрилтын ёһоор эмхидхэхэ талаар бодото ажал хэгдэжэ байна. Ажал зүбөөр эмхидхэхэ лаборатори, тусхай совет эмхидхэгдээ. НОТ нэбтэрүүлхэ түсэб зохеолгодо хүдэлмэришэд олоор хабаадалсаа. Тэдэнэй дурадхал хараада абтажа, цехүүд соо ариг сэбэр сахигдана, түхеэрэлгэ, станогууд, цехэй хананууд хүнэй нюдэндэ таарама шэрээр будагдана. Мүнөө комбинадай ямаршье цехтэ ороо һаа, горитой ехэ хубилалтын болоһые обёорхоор.

Комбинадай уралан нарижуулагшад, эдэбхитэйшүүл үйлэдбэриин олон асуудал шиидхэлсэнэ. Уралан нарижуулагшад М. Астахов, В. Сафронов халуун уурал зүбөөр хэрэглэхэ дурадхал оруулжа, горитой алмалта хэгдэдэг болоо. Мүн тэдэнэй үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн үшөө нэгэ дурадхал агрегадай миин байха сагые 25 процентээр хорооһон, хүдэлмэришэдэй ажалые хүнгэн болгоһон байна. Энэ дурадхалынь жэлдээ 18 мянган түхэригэй алмалта үгэнэ.

Колбаса, консервэ хэдэг, мүн комбинадай, бусад цехүүдтэ ажалые эрдэм ухаанай эрилтын ёһоор эмхидхэхэ олон хэмжээн бэелүүлэгдэһээр. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада олон шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоһон, хуушан станок, агрегадууд нарижуулан һайжаруулагдаһан байна. Оньһожоруулмал поточно линиинүүд ашаглалгада тушаагдаа.

Мяха, мяханай зүйлнүүдые түргэн һайнаар хүргэхэ шэнэ технологи хэрэглэгдэжэ эхилээ. Шэнэ технологи үйлэдбэридэ ехэ аша туһатай байба. Ганса энэ хэмжээ ябуулга бэелүүлһэнэй ашаар жэлдээ 100 мянган түхэриг алмагдана.

Хүдэлмэришэдые материальна талаарнь урмашуулха ёһо гурим зүбөөр хэрэглэхэ асуудалда мүн лэ горитой анхарал хандуулагдана. Гүрэндэ ашаг олзо оруулха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ гол эрилтэ хараада абтан, шагнал үгэхэ дүрим зохёогдонхой. Иимэ дүрим бүхы предприятиин, коллективэй ашаг туһада зорюулагдан, хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлнэ.

Шубуу үүсэлдэг цехэй коллектив коммунис ажалай алдар суутай юм. Цехэй хүдэлмэришэд өөһэдынгөө үүсхэлээр ажалай нормо дээшэлүүлһэн байна. Ажалай сагые зүбөөр хэрэглэһэнэй. миин байха ушарые хорооһоной ашаар тэдэнэр салин хүлһэ алмалаг болоо. Колбаса хэдэг заводой коллектив арга боломжоёо хэрэглэн, дээдэ сортын колбаса ехээр үйлэдбэрилдэг болобо.

Комбинат энэ жэлэй апрелиин нэгэнһээ ажахын шэнэ гуримда оробо. Бэлэдхэл һайнаар, нягтаар хэжэ, үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэжэ байнхай. Комбинадай хүдэлмэришэд экономическа талаараа һайн үрэ дүн туйлаха арга боломжо элирүүлэн хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Долоо һарын түсэб 5,6 процентээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Түсэбһөө гадуур 2,5 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэһэн байна. Урда жэлэй энэ уеынхитэй сасуулхада үйлэдбэриин хэмжээн 10 процентээр, ажалай бүтээсэ 3 процентээр дээшэлээ.

Шэнэ гуримда ороһоной һүүлээр даабариһаа гадуур 40 мянган түхэригэй олзо доход абтаба. Электроэнерги, уһан горитой ехээр алмагдаа. Комбинат гүрэндөө олзо доход оруулха түсэбөө 158 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэһэн байна. Нёдондо жэлэй энэ уеынхитэй сасуулхада 55 процентээр ехэ олзо доход абтаа. Эдэ бүгэдын ашаар материальна урмашуулгын 220 мянган түхэригэй фонд байгуулагдаба.

Комбинадай коллектив түрүүшын үрэ дүнгөөр урмашажа, үйлэдбэреэ бүри ашаг ехэтэйгээр эмхидхэхэ, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ зоригжонхой.

Г. ХАРЧЕНКО,
завкомой гэшүүн.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай коллектив табан жэлэйнгээ даабарие болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана.

Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалдаа шэнэ амжалта туйлан угтаха гэжэ тэдэнэр зоригжобо. Партиин Центральна Комитедэй тогтоолтой танилсаха зуураа, комбинадай хүдэлмэришэд урдань абаһан уялгаяа дахинаа хаража үзөөд, тэрээндээ хубилалта оруулһан байна.

Жэшээлхэдэ, арад зоной хэрэглэмжын зүйлнүүдые бүтээдэг цехэй хүдэлмэришэд шэнэ уялга абаба. Тэдэнэр арга боломжоёо хаража үзөөд, табан жэлэйнгээ түсэбые В. И. Ленинэй түрэһэн үдэр, 1970 оной апрелиин 22 хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ хараалаа.

Цехэй хүдэлмэришэд эршэмтэй шангаар ажаллана. Тэдэнэр юһэ һарын даабарие болзорһоонь холо урид дүүргэөд, мүнөө октябриин түсэбөөр ажаллажа байнхай. Арад зоной хэрэглэмжын эд бараа бүтээдэг цехэй коллектив табан жэлэй эхинһээ хойшо даабаряа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Табан жэлэй үнгэрһэн түрүүшын хахадай туршада 40 мянган түхэригэй хэрэглэмжын зүйлнүүд даабариһаа гадуур бүтээгдэжэ, худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ тушаагдаһан байна. 40 мянган түхэриг мүнгэнэй арьбалалта үйлэдбэриин технологи нарижуулан һайжаруулһанай, продукциин шанар дээшэлүүлһэнэй ашаар абтаа.

Н. ЕФИМОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай эрхим хүдэлмэришэд (зүүн гарһаа) Е. Иванова, Т. Копорская, Л. Волынская, Н. Комбаева, Л. Емельянова, Н. Перфильева, В. Тараканoвская, В. Баландина.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

НЭГЭ ЖЭГДЭЭР АЖАЛЛАХАДА...

Галуута-Нуурай шахтоуправлениин 7/8 шахта соохи ажал хүсэд оньһожоруулагдаһан юм. Үнһар тиимэһээ шахтернуудай ажал хүнгэдхэгдэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлһэн. Һаяшаг манай шахта соо тодхогдоһон шэнэ түхэлэй «ОМКТ» маркын комбайнда хүдэлдэг түрүү машинист Николай Козулин халаан соогоо 1 500 тонно һайн шанартай шулуу нүүрһэ малтажа, үзэгдөөгүй амжалта туйлаба.

Иимэ үндэр амжалта тиимэ бэлэхэнээр туйлагдаһан бэшэ. Олон ондоо мэргэжэлтэй хэдэн зуун хүдэлмэришэд нэгэ һанал бодолтойгоор ажаллажа, бэлиг шадабаряа гаргаа. Тиигэжэ шулуу нүүрһэ малтадаг комбайнуудай машинист бүхэн халаан соогоо 1 500 тонно, тэрэнһээ үшөө ехэ шулуу нүүрһэ малтахаар оролдолго гаргажа, эршэтэйгээр ажаллажа байна.

Шулуу нүүрһэ малтадаг шэнэ түхэлэй комбайнай урагшатайгаар хүдэлхын тула проходчигууд бүхы шадал мэргэжэлээ зорюулна. Проходчигууд хододоо хамагай урда ябадаг зон гээшэ. Бидэнэр газарай хүрьһэ малтажа, шулуу нүүрһэ малтадаг хүсэтэ комбайнуудта харгы гаргажа үгэнэбди. Проходчигуудай урда хатуу шулуун хабсагайнуудшье, уһа ехэтэй газарай үенүүдшье дайралдадаг. Теэд бидэнэр ходо урагшаа дабшаха зэргэтэйбди. Минии хүтэлбэрилдэг бригадада 12 хүдэлмэришэн юм. Тиигэжэ дүрбэн хүнһөө бүридэһэн багахан звенонууд боложо һалаад, гурбан халаан соо хүдэлнэбди. Манай ажал яһала оньһожоруулагдаһан юм. Шулуу нүүрһэ вагонуудта ашадаг УП-3 маркын комбайнда хүдэлнэбди. Манай хүдэлмэришэд урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой. Эдэнэр өөрынгөө мэргэжэл үдэр бүри дээшэлүүлжэ, оньһон техникэ зүбөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэнэ.

Энээнэй ашаар бидэнэр үдэр бүриингөө даабари дүүргэжэ шаданабди. Халаанайнгаа даабари дүүргэхын тула проходчик бүхэн газарай гүн руу нэбтэрэн орожо, шулуу нүүрһэ малтан, хэмжэргүйн тула тулгануудые хэнэ. Проходчигууд хайр шулуу түлхин, урагшаа дабшахын тула хүсэ шадалаа гартан, эршэтэйгээр ажаллана. Хараалһан түсэбэй ёһоор байгша оной долоо һара хахад соо манай бригадын хүдэлмэришэд 900 метр ута газар малтаха аад, 950 метр малтажа, һайн амжалтануудые туйлаба.

Газарай хүрьһэ тэһэлдэг Михаил Золотоносой габьяа эндэ яһала ехэ бии. Хорёод жэл соо энэ ажалда хүдэлжэ, һайн мэргэжэлтэй болоһон Михаил Золотонос ёһотой баатаршалга гаргана даа. Тэрэ халаан соогоо хоёр дахин газар тэһэлнэ. Тэрэнэй ашаар манай проходчигууд халаан бүхэндэ газарай 3 метр зайда нэбтэрэн ороно, даабаряа 130—135 процент дүүргэнэ.

Тэдэнэй тоодо манай бригадын түрүү проходчигууд Михаил Максимов, Виктор Нечаев, Женя Калашников ажалдаа габьяа харуулна. Түрүү нүхэдһөө жэшээ абажа хүдэлһэн бригадымнай гэшүүд улам эршэтэйгээр ажаллажа, түүхэтэ табан жэлэйнгээ гурбадахи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Манай проходчигууд үшөө ехэ амжалтануудые туйлажа шахтер нэрээ алдаршуулха гээд найдахаар!

Б. БАЛЬЖИЕВ,
Галуута-Нуурай шахтоуправлениин 7/8 шахтын проходчигуудай бригадир.

Репортаж

ЕХЭ-САГААН СУУРЯАТАЙ

Зунай һүүл һарын һүүлшын үдэрнүүд... Урда сагта «сагаан» гэжэ алдаршаһан Тамшын нэмжээ талаар мүнөө үедэ трактор, машинануудай хүнхинөөн түлэг зэдэлжэ байна. Хайшаашье харахада хүхэ ногоон кукурузын, алтан шаргал таряанай полинууд хүнэй нюдэ баясуулан харагдана.

Сэлэнгын совхозой Ехэ-Сагаанай отделениин түб тосхоной баруун хойто захаар нэмжыһэн кукурузын полидо табан комбайн зэлэ татажа ябаба. Тэдэниие арбаад автомашина хангана.

Ехэ-Сагаанай 300 гектар поли дээрэ үнгэрэгшэ хабар Гарма-Жаб Бадмаевич Дашиевай хүтэлбэрилдэг кукурузашадай звено тарилга хэһэн юм. Гарма-Жаб Бадмаевич өөрөө механизатор һэн тула мүнөө ургасаяа хуряалсана. Сэл хүхэ силос обойтор ашаһан автомашинанууд удаа дараалан хойноһоо Ехэ-Сагаанай фермын убэлжөөн тээшэ һубаринад. Тэндэ, малай гол байрын ара талада, малтагдаһан ехэ хэмжээнэй траншей хэршэгдэһэн кукурузын шэмэтэйхэн эшэ, набшаар халишоод байба. Тиигэбэшье траншейн «дараанине» нягтаар хадагалхын тула хоёр «ДТ-54» трактор кукурузын «гүбээ» дээгүүр өөдэ һөөргөө һүндэлэн жэгдэлнэ.

— Мүнөө жэлдэ нёдондоной-хидо орходоо тарилтынгаа талмайе ургадхөө һэмди. Ургасын гараса тухай хэлэхэ болоо һаа, нёдондогойхиһоо һураггүй һайн гээшэ. Тиихэдэ гектарай зууһаа үлүүтэйхэн центнер хуряагаа һэмди. Харин мүнөө зуугаад центнер гаранал даа,—гэжэ кукурузашадай звеное даагша Гарма-Жаб Бадмаевич хөөрөө һэн.

Тэрэнэй хэлэһээр үнгэрэгшэ намар, убэлдөө урда урдын жэлнүүдтэ орходоо кукурузын полидо наг шэбхэ элбэг ехээр гараһанай, саһа тогтооһоной ашаар Ехэ-Сагаанай кукурузашад ниитынгээ малда шэмэтэ тэжээл арьбажаар абахань ха юм.

Ехэ-Сагаанай отделениин агроном Цыден-Ешэ Намсараев кукуруза хуряалгада ажаллажа байһан нүхэд тухайгаа хөөрөө һэн. Жэшээлхэдэ, совхозой магтаалтай механизаторнууд Федор Бареевич Валиев, Дмитрий Аюшеевич Лубсанов гэгшэд үдэрэйнгөө даабарие 120—130 процент дүүргэдэг байна.

Тиихэдэ 1933 онһоо хойшо автомашинын жолоошоноор ажаллажа ябаһан Филипп Ионович Сидоров силосэй ургамал зөөхэдөө шалгарна. Энэ нүхэрнай гурбан тонно хүрэтэр ашаалһан машинаяа үдэр соо 14—15 дахин полиһоо фермэ хүрэтэр залажа амжадаг байба.

— Байгша ондо манай совхоз 878 гектар дээрэ кукуруза таряа юм. Энэ талмайнгаа ургасые хорлолтогүйгөөр хуряажа, шанартайгаар хадагалбалнай, хони, малаймнай ёһотойл хабархаха, «хужарлама» тэжээл гээшэл,—гэжэ нүхэр Намсараев хэлээ һэн.

...Анзаһанай эреэр һэндэгдэжэ, үрэжэлтэ сээжээ ургасын долгёор эбхэрүүлээгүй байһан тула, урда сагта «сагаан» гэжэ алдаршаһан Тамшын талын таряалан соо трактор, машинын хүнхинөөн түлэг дундаа зэдэлнэ. Тэдэнэй дунда сэл хүхэ силосэй ургаса хуряажа ябаһан Ехэ-Сагаан нютагай механизаторнуудай эршэтэ ажалай сууряан бии.

Б. ЖАНЧИПОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кукурузашадай звеное даагша Г.-Ж. Б. Дашиевай агрегат Ехэ-Сагаанай поли дээрэ.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭНЭ, ЗОРИҺОНОО ТУЙЛАХААРШ

Хүхэ ногоотой зулгы һайхан дүрбэ һарын туршада үнеэн бүриһөө мянган килограмм һү һааха гэһэн үнэтэ үүсхэл Эрхирэгэй совхозой малшадай гаргаһаниинь олондо мэдээжэ ааб даа. Тэдэнэй жэшээгээр шэнэдхэгдэһэн уялга абаһан һаалишадшье захаһаа абаад. Энэ мүрысөөндэ бүүртэ, фермээрээ, бүхэли ажахыгаараа оролсоошод баһал олон.

Гэбэшье үүсхэл гаргаашадһай хэр гэлдэжэ ябаа юумэ ааб? Хэлэһэндээ хүрэжэ байгаа юм гү, али ямар хаб? гэһэн асуудалнуудые табихаар болоо хаш. Дүрбэ һарын гурбаниинь барагдабашье гээшэ. Һүүлшын шиидхэхы сентябрь һарын богоһо алхаха саг эрэбэ.

Эрхирэгэй һаалишадай, адуулагшадай ажал хэрэг үнэндөө ямар хаб?

СААРҺАНУУД ГЭРШЭЛНЭ

Совхозой партком профсоюзай рабочком хоёрой хоорондо саарһаар нилээд зузаарһан хабшааһатай хоёр хэрэг «амарха» забгүй ябуултажал байдаг юм. Эдэ хоёр хэрэгүүд соо имагтал һү һаалгада хабаатай саарһанууд. Түсэб, уялга, мүрысөөнэй договор, гурим, дүнгүүд, мэдээнүүд... Хуул хэрэгтэй саарһанууд.

«Рапорт. Зунай үедэ һү ехээр һаажа абаха гэһэн республиканска мүрысөө үүсхэгшэд һү һаалга ба гүрэндэ тушаалгаар хахад жэлэй түсэб июниин 25-да дүүргэбэбди. 8304 центнерэй орондо 8839 центнер һүн һаагдаба, гүрэндэ 7097 центнер һүн тушаагдаа. Түсэбнай 7060 центнер һэн».

Хүтэлбэрилхы дээдэ зургаануудта ябуулагдаһан яаралтай мэдээсэлһээ абтаһан үгэнүүд ааб даа. Һайн амжалта. Яаха аргагүй һайн. Түрүүшынгээ һарыешье баһал һайн үрэ дүнтэйгөөр эдэнэр үдэшэһэн байгаа. Июнь һарада совхозоороо үнеэн бүриһөө 291 килограмм һү һаахаар бэеэ уялгалһан һаа, тэрэнээ 18 килограммаар үлүүлээ һэн. Бүхыдөө гурба мянга гаран килограмм һү хараалһанһаа дээгүүр һааба. Түрүүшын амжалта туйлагдаа. Хэлсээнэй ёһоор түрүүлжэ гараһан фермэ, һаалишад, адуулагшад урмашуулагдаа, магтаал суудa хүртөө һааб даа. Дүн согсолгын суглаануудшье болохол ёһоороо болоо, саашанхи зорилго тодорхойлогдоо.

Июль барагдаба. Амжалта бүри тогтонижобо. Үнеэн бүриһөө дундазэргээр 264 килограмм һү һааха гэһэн хараатай һэн. Тэрэнь 5 килограммаар үлүүлэгдэбэ. Хараха янзада багашаг шэнги юм бээ. Гэбэшье мянгаад үнеэнһээ абтаһан энэ үлүү һүыень хамталхада, нилээд горитой тоо болохо байһаниинь элирнэ бээ.

— Август, сентябрь һаранuудта үнеэн бүридэ 420 килограмм үлэнэ. Августмнайшье барагдуутай байна. Бодожо үзэхэдэмнай 240 килограмм болон алдаха янзатай. Тиигэбэл үлөөшыень сентябрь соо ядалдангүй һаажархиха аабзабди гэжэ хөөрэлдэгшэбди,—гэжэ совхозой главна зоотехник Афанасий Арсентьевич блокнот соо бэшэгдэнхэй али олон тоонуудые хаража һууха зуураа хэлээ һэн.

Август һара хүндэшэг байгаа. Шанга халуун боложо, бэлшээри нилээд муудаа һэн. Тиигэбэшье һаань, бэеэ шангаар уялгалһан малшадай оролдолгын ашаар һүнэй оросо заашье доошоо oроогүй. Харин нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэбэл, 23 процентээр дээгүүр ябана, сүүдхэ бүхэндэ 17—18 центнер һүн үлүү ехээр һаагдажа байна. Шанаршье тиимэ муу гэхээр бэшэ. Үнгэрһэн хахад жэлэй дүнгөөр һайн шанартай һүнэй түлөө горитойхон мүнгэн шанда хүртөө һэн. Харин һаянай бирагүй байдалтай. Ушарынь хадаа совхозой һааһан һүые городой машина зөөдэг болонхой. Харюусалгагүй шофернууд һү гашалгаха, гутаахаяа һанана. Тиимэшүүлтэй гэмсэл хэгдэнэ. Гэбэшье үрэ ёһоор гаранагүй гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд гомдонги. Тэрэньшье буруу бэшэ ааб даа.

Нёдондонойхи үрэ дүнгөөр жэшэхэдэ, үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа гурбан зуугаад килограммаар үлүүлжэ ябаһан Эрхирэгэй совхозой һаалишад хэлэһэндээ хүрэхэ байһандань этигэл огто ядамаар бэшэ. Шиидхэхы шатадаа боожоо шангаханаар бариха, хиналтаяа улам шангадхаха бээ гэжэ найдагдана.

АМЖАЛТЫН ТҮЛХЮУР — МҮРЫСӨӨН

Республика соо мүрысөө үүдхэһэн туладаа өөһэдөө өөһэд соогоо баһал энэ шухала зүйлые жэшээтэ һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй ха юм даа. Совхозой дирекци, партком болон профсоюзай рабочком энэ талаар яһала оролдолго гаргаба. «Дүрбэ һарын туршада 1000 литр» гэһэн уряа малшадайнгаа дэлгээд байхада ажахын хүтэлбэри бури ехээр һү һааха эрхэ байдал тогтоохо зорилгоор социалис мүрысөөнэй гурим шэнээр зохёожо, олоной анхаралда тунхаглаа һэн. Тэрэ гуримынь һаалишадай, адуулгашадай, фермые даагшадай сэдьхэл бодол яһала хүдэлгэһэн байха.

Һарын дүнгөөр түрүүлжэ гараһан фермэ дамжуулгын Улаан тугаар, 25 түхэриг мүнгөөр шагнагдаха, дүрбэ һара соо эрхимлэбэл, 75 түхэригтэ хүртэхэ байна бшуу. Тиихэдэ 1100 литр һү үнеэн бүриһөө һааһан гурбан һаалишад ВДНХ-да ошохо путёвко ба дипломоор шагнагдаха, «һү һаалгаар 1968 оной чемпион» гэһэн алдарта хүртэхэ юм. 1050 литр һү һааһан табан һаалишад «1968 оной эрхим һаалишан» гэжэ нэрэдэ хүртэхэһөө гадна, амаралтын байшан гү, али курорт ошожо амарха түлөөһэгүй путевко абаха байна.

Амжалта туйлаха хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулһан мал адуулагшад, фермые даагша, тоо бүридхэгшэ, мүн отделениин зоотехник баһал шан хайрада хүртэхэ байна бшуу. Урмашуулхы удхатайгаар зохёогдоһон мүрысөөнэй гурим, ажалай түлөөһэн совхозой һаалишадай хүдэлмэридэ, һанаан сэдьхэлэй урма зориг бадаруулгада нүлөөлхэл ёһоороо нүлөөлнэ бшуу.

Ингэжэ совхозой табан фермын жараад шахуу һаалишадай, арба гаран мал адуулагшадай, отделени бүхэнэй мэргэжэлтэд ба хүтэлбэрилэгшэдэй дунда сагаан эдеэ элбэг дэлбэгээр абахын түлөө мүрысөөн улам эршэ ороһон байна. Мүрысөөнэй эршэ хүсые иимэ баримта гэршэлнэ. Июнь һарын дүнгөөр Эрхирэгэй фермэ эрхимлээ һэн. Харин июлиин дүн гаргахадань эрхирэгэйхидэй Улаан тугые Ацагадай фермын малшад буляажа абаа. Мүнөө августын хүдэлмэриие согсолхыень хүлеэжэ ядаашан бури олон болоо. Ацагадай, Онохой-Шэбэрэй, Эрхирэгэй фермэнүүдэй малшадай хоорондо шангахан тэмсэл боложо байнхай. Тэмсэлэйнь эршые август һарын дүн гэршэлжэ үгэнэ бээ. Хүлеэгээд байяыл даа.

Һарын туршада үнеэн бүриһөө 310—320 килограмм һү һаахаар бэеэ уялгалһан ажахын һаалишад С. Донитова, К. Тайбинова, И. Плансонова, Р. Дылыкова, Ц. Жамсаева, М. Цыденова, Р. Дабаева, А. Цыренова болон бусад эрхим амжалта туйлана. Эрхимүүдынь гурбан зуу һайса гаргана, дүрбэн зууһаа үлүүлнэ бшуу. Һара соо түрүүлһэн һаалишадта дамжуулгын улаан вымпел барюулагдана, уялгаяа үлүүлэгшэд мүнгэн шанда хүртэнэ.

Мүрысөөнэй харюусалга, тэрэнэй хүсэн ехэл байна даа. Совхозой диилэнхи олон һаалишадай һайнаар лэ хүдэлһэнэй ашаар һү һаалга хэзээ хэзээнэйхиһээ үлэмжэ дээшэлжэ байна ха юм. Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө һааһан һүыень нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, гурбан зуугаад шахуу литрээр үлүүлээд ябана. Энэмнай найма һара соо туйлаһан амжалта болоно бшуу. Энэл зэргээрээ хүдэлөө хадаа Эрхирэгэй совхозой һаалишад хоёр мянганай хярада дүтэхэнэ ошохо дүүрэн аргатай. Тэрээндэ эндэхид ехээр найдапхайшье. Юуб гэхэдэ, совхозой олохон түрүү һаалишад жэлэйнгээ уялгые август, сентябрь һарануудта дүүргэхэ гэжэ байна ха юм.

АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛ ШИИДХЭХЫ ҮҮРГЭТЭЙ

Абаһан уялгын дүүргэлтэ ажалай эмхидхэлһээ дулдыдаха байһаниинь мэдээжэ. Энэ асуудал совхозой мэргэжэлтэдые һанаа амар һуулгаагүй. Тус хэрэг шиидхэлгэдэ үнеэдые үдэртөө гурба һаалга, тэжээлэй зүб рацион, һайнаар адуулха ябадал гол һуури эзэлһэн байна. Тиигээдшье фермэ бүхэндэ үнеэдые гурба һаалга адли тэгшэ ябуулагдажа эхилээ. Мүнөөшье үргэлжэлһөөр. Гурба дахин һаадаг гуримтаи болоһон дээрэһээ һаалишадаа бэшэ ажалһаа сүм сүлөөлһэн байха юм. Зоотехническэ заабариин ёһоор табигдаһан үдэрэй хүдэлмэриин гурим наринаар баримталагдана. Энээнэй дүүргэлтын түлөө хүн бүхэн харюусалгатай.

Үнеэдые һайнаар адуулхын хажуугаар һаагдаһан литр һүн бүхэндэ 150—200 грамм хэмжээтэйгээр талханай зүйл һаамхай малда ходо үгтэжэ байгаа. Мүнөөшье энэ ёһоёо алданагүй. Мал һайнаар эдеэлүүлхэ, ашаг шэмыень алдахагүй арга үшөө элбэг боложо байна. Ехэнхи сабшалангай үбһэн сомогдожо, үнеэдые хэнзэ ногоон дээрэ адуулхада хабатай болобо. Жэшээнь, Ацагадай малшад бэлшээри дээрэнь мэнэ сабшагдаһан кукуруза (үдэр бүри хоёр машина) абаашажа, үнеэдтээ тараажа үгэнэ. Тоог дээрэ шэнэ ургасын ороһон буужа эхилбэ. Куузику ургамал сентябрьһаа эхилжэ малдаа үгэдэг болохонь.

Ажалай эмхидхэл ганса малай эдеэлүүлгэһээ болохо хэр... ха юм даа. Һаалишадай... байдал, ажаһуудалаар хо... нирхожо байха, тэдэнээ һ... сэдьхэл тэнигээн байлга... баһал удхатай зүйл. Оло... элдэбын юумэн ушархаяа... гүй. Теэд тэдэ бүгэдые... хүтэлбэрилхы мэргэжэлт... даа залуу зон) зүбөөр шии... оролдоно. Нэгэ иимэ ушар... лээ.

Главна зоотехник А. А. ... совта ороходомни, уруу дув... һон залуу эхэнэртэй хөө... һуугаа һэн. «Ши хүдэлмэ... ра. Совхозһоо хайшаашье... гүйш. Юун болоод иимэ... бариба гээшэбши. Хэлэжэ... гээд тэрэ эхэнэрые баади... рэнь гол таһа арсана. Хо... мэдээхэдэ, Раиса Альчихае... хозой эрхим һаалишадай... аад, ажалдаа табан үдэрэй... да гараагүй байшоо. Ушар... гааниинь хүсэд элирүүлэ... гэдэхи отделениие эрхилэ... хэр Г. Ц. Мункуев «про... бэш» гээд хүдэлмэриһөө... ниие гаргажа хаяа юм х... рээнһээ уламжалан, Р. А... нова совхозһоо гарахамн... мэдүүлгэ бариһан, отделе... хүтэлбэрилэгшэ хүшөөлтэ... «ябахаяа һанаа хадаа яба... байба.

Малша бэрхэ залуу хүн... дажа байлтай аал? Нүхэр ... ев отделениин зоотехн... Тармахановые урижа асар... эхэнэртэй хөөрэлдөөгөө ... лүүлбэ. Архинша нүхэрэй... мээр болоһон уршагта уш... шаба. Теэд энээниень хү... дээгүй аад, хүдэлмэриһөө... гаһан ябадал зүбтэй гэх... гүй. Ушар удхыень ойлгуу... даһанайнь ашаар һаали... нэр һөөргөө коллективтээ ... байха юм. Хүнэй ажаһ... гэр бүлын байдалда ... иимэ асуудалнуудта хаба... гүйдэ аргагүй бшуу.

Мэргэжэлтын үдэр бүр... рэгэй энэ нэгэ бишыхан ... шье хадаа баһал удхата... хаш. Хүтэлбэрилэгшэ га... мүүжүүлэгшэ, хүнэй бай... шаа һанаагаа ходо зобо... байха ёһотой. Теэд тэрэ ... һаалишанай орондо з... пенсионер хүгшэн хэр ... байгаа хаб? Мэдэхын ... Ягаашье хадаа ойлго... шиидхэбэриһээ хохидол ... алдаба бшуу.

Ахалагша мэргэжэлтын... хэнэй ажабайдалаар ... ябадагынь анхарал татама... гэжэ һанамаар. Энэшье ... малшадай саашанхи хү... дэнь урагшатай һайнаар ... байна ха юм. Энэмнай ажа... хидхэлэй шухала оньһони... болоно.

Ажахыгаараа үндэр ех... абажа, республикынгаа бү... хозуудай һү һаалиин фе... дэй малшадые мүрысөөн... һан хойноо, хэлэһэндээ х... түлөө али бүхы арга хэр... амжалта туйлажа бай... һайн лэ гээшэ.

Үүсхэл гаргагшадай өөр... лэ хэрэгүүд тушаа богон... хөөрэхэдэ нимэл даа.

Г. ЦЫРЕТО...
манай тусхай...

Загарайн аймаг.

Улаан-Үдын судна бүтээлгэ... водой коллектив Баргажанай ... гай Карл Марксын нэрэмжэт... хоздо шефскэ туһаламжа ху... байдаг. Заводой хүдэлмэриш... хоздо үбһэ, таряа хуряалгын ... мэридэ, мүн бэшэшье ажалда... хитэйгээр хабаадалсана. Кол... түб һууринда һаяхан баригдаһа... нэ больницын сантехмонта... дэлмэриие заводой хүдэлм... хабсарган табилсаһан байха юм. ... больницада хэрэглэгдэхэ ба... материалнуудые заводой хүдэ... шэд бүтээһэн байха юм. Зураг ... (зүүн гарһаа) слесарь Н. Н... рендоржиев, электро-гагну... С. И. Гоч, бригадир Я. Е. ... гэгшэд больницада хэрэглэхэ ... рейнүүдые хабсарган тодхожо ...

Д. БАЛДАНОВАЙ фо...

МҮРЫСӨӨНДЭ ШАЛГАРҺАН АЖАХЫ

1968 оной түрүүшын хахад жэлэй дүнгөөр Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ шалгаржа, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой экономикын хүгжэлтэ тухай.

Ажахынуудые тусгаар шэглэлтэй болгон хүгжөөхэ тухайда партии, правительствамнай угаа ехэ анхардаг гээшэ. Энээнэй гол зорилгонь юуб гэхэдэ, таряан ажахы, мал ажал олзотойгоор эрхилэгдэхэ, продукци ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн хямдарха болоно.

Энэ арга хадаа мүнөө үеын эрилтые гүйсэдөөр хангаха байна. Ороноймнай промышленность хүгжэжэ, колхоз болон совхозууд техникэ, зэмсэг олонтой болоо. Хүдөө ажахын ехэнхи хүдэлмэри оньһон аргаар бүтээгдэнэ. Тиимэл хадань ажахынууд экономикоёо хүгжөөхэдөө арга боломжонуудаа зүбөөр хэрэглэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тушаа анхарна бшуу. Энээн тушаа Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой хүгжэлтые хараябди. Тус ажахы олон һалбаритай, хамта гушаад мянган гектар эдлүүриин газартай юм. Тэрэнэйнь 7600 гараниинь таряалан.

Һүүлшын жэлнүүдтэ таряан ажахы хүгжөөлгэдэ гол анхарал хандуулагдажа, нилээд амжалта туйлагдаа. Хэрбээ 1961 ондо бүхы таряалан дээрэһээнь 40 мянга гаран центнер ороохо таряан хуряагдаһан һаа, нёдондо 55 мянга шахуу центнер болоһон гэхэ гү, али ургасын хэмжээн энэ үе соо 15 мянган центнерээр дээшэлээ. Хайшан гээд иимэ амжалта туйлагдааб? Тус совхоз һалбаринуудаа тусгаар шэглэлтэй болгоходоо, таряалангаа зүбөөр хубаарилдаг болоо. Севооборот хэрэглэгдэжэ, агротехническэ заабаринууд наринаар сахигдана. Тракторно-таряан ажалай бригаданууд хүдэлмэридөө түрүү онол арганууды ургэнөөр хэрэглэжэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэдэг болоо. Тиигэжэ 1963 онһоо хойшонхи жэлнүүдтэ тогтууритай баян ургаса хуряагдана. Энэ ажахыда ямаршье ган гасууртай жэлдэ ороохо таряанай баян ургаса хуряагдадаг болонхой.

Энээнһээ гадна мал ажалай һалбаринууд олзотойгоор эрхилэгдэнэ. Нёдондо тус ажахы 3760 центнер мяха гүрэндэ худалдаха байгаад, тэрэнээ үлүүлжэ, хамта 4310 центнерые худалдаа һэн. Гүрэндэ тушаагдаха мал хонын тунга бэлшээридэ адуулагдана. Жэл бүри һарьдагта олон гүүртын мал абаашагдажа, зунай бэлшээриин хаһада горитой таргалуулагдана. Энээнэй ашаар илангаяа эбэртэ бодо малай мяханай өөрынь үнэ сэн хямдарна бшуу. Гадна 18 мянган центнер һүн, 15800 центнер ороохо таряан худалдагдажа, жэлэйнь түсэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн байгаа. Нёдондо түрүүшын хахад жэлэй дүнгөөр Саянай совхоз Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ шалгараа һэн.

Ажахыгаа олзотойгоор эрхилдэг болоһон энэ совхоз таряан ажалаа хүгжөөхынгөө хажуугаар мяха, һү үйлэдбэрилдэг шэглэлтэй юм. Тиимэһээ һүүлшын жэлнүүдтэ абтаха эдэ продукциин хэмжээн горитой дээшэлээ. Хэрбээ 1963 ондо эдлүүриин газарай 100 га бүридэ 16,7 центнер мяхан үйлэдбэрилэгдэһэн байбал, нёдондоной байдалаар 32,1 центнер болоо. Тэрэ тоодо гахайн мяхан 4,7 центнерһээ 23,9 центнер хүрэтэрөө ехэдхэгдээ. Гүрэндэ худалдагдадаг продукцинуудай дундаһаа эгээл ехэ хубииень мяхан эзэлдэг. Үнгэрһэн жэлдэ гүрэндэ тушаагдаһан эбэртэ бодо мал дундa зэргээр 73 килограммаар, гахайнууд 76 килограммаар нэмээгдэһэн байгаа. Илангаяа гахай үсхэбэрилгэһөө эгээн ехэ олзо доход оруулагдаһан гэхэ гү, али тэрэнһээ нёдондо хамта 17681 ... риг сэбэр олзо ажахыда о...

Мүнөө жэлдэшье тус а... олон һалбаринууд олзотой... хилэгдэжэ байна. Энэ оной ... шын хахад жэлэй дүнгөөр ... най совхоз Бүхэроссин со... мүрысөөндэ шалгаржа, РС... Министрнүүдэй Соведэй ... ВЦСПС-эй дамжуулгын ... тугта, нэгэдэхи мүнгэн ... хүртэбэ. Энэнь ажалшадые ... шанхи амжалтада зоригжуу...

Үйлэдбэриингөө түсэб ... даа тус совхоз 1975 он ... үнеэдэй тоое 2050 толгой ... тэр олошоруулха, бүхыдөө ... тэ бодо малые 6440 толгой ... гохоор хараална. Энээгээр ... до, эдлүүриин газарай 100 ... бүридэ 34,2 толгой эбэртэ ... мал, тэрэ тоодо 11 үнеэн ху... байна. Малаа иигэжэ олош... балынь, 1975 ондо энэ ажа... жэлдээ 10 мянган центнер ... 5980 центнер мяхай гүрэн... далдагдажа байха.

Мал ажал тусхай шэглэл... лоходоо продукци үйлэдбэ... дэ мүнгэ зөөри багаар г... лагдаха, тэрэнэй өөрынь ү... хямдарха ха юм. Иимэл ха... гам барижа, совхозой а... таряан ажахы, мал ажал... жөөнэ.

С. ЖАНЧИПО...

Багшанарай августын зүблөөнүүд

ХЭЖЭНГЭ

[Хэ]жэнгын аймагай 300 шахуу [баг]шанар августынгаа зүблөөндэ [хаба]адалсажа, ажал хүдэлмэри, [саашад]хи хараа шугам тухайдаа [зүбшэ]эн хэлсэбэ. «Багшанарай бү[хэсою]зна съездын дүнгүүд ба ай[ма]гай һургуулинуудай һуралса[лай], хүмүүжүүлгын хүдэлмэри [һайжа]руулха хэмжээ ябуулга[ну]уд» гэһэн элидхэл КПСС-эй [рай]комой секретарь Р. Г. Баяр[ту]ев хээ.

[Х]үүлээрнь интернат-һургуу[ли]ин директор Г. З. Бальжиров, [Хэжэ]нгын дунда һургуулиин баг[ша] Н. Н. Намсараев, ВЛКСМ-эй [рай]комой 1-дэхи секретарь А. А. [...]жанаев, Буряадай АССР-эй [гэгээ]рэлэй министерствын ин[спек]тор нүхэр Бальчинов, КПСС-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь Б. Д. Ангархаев гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, дутуу дунданүүдыень нүхэрэй ёhoop шүүмжэлhэн, аша туhатай дурадхалнуудые оруулhан байна. Гадна hуралсалай шэнэ программада шэлжэн орохо тухайда hонирхолтой хөөрэлдөөн болоо.

Һургуулиин материально-техническэ бааза байгуулхын тула хоёр жэлэй добтолго (поход) эмхидхэе гэһэн дурадхал Хэжэнгын дунда һургуулиин директор нүхэр Баяртуев оруулба. Тус дурадхал бултанда һайшаагдаба.

Л. НИМАЕВА,
«Хэжэнгын гол» гэжэ газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ТҮНХЭН

[Б]агшанарай бүхэсоюзна съез[дэй] дүнгүүд, шиидхэбэринүүд Түн[хэн]эй багшанарые мүн баһа һо[нир]хуулһан байна. Һуралсалай, [хүм]үүжүүлгын хүдэлмэри эрид [һайж]аруулха, мүн һуралсалай [шэн]э программада орохын тула [ү]дхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр [ябуул]ха тухайда аймгүйсэдкомой [һур]алсалай таһагые даагша [...] Д. Халудоров элидхэл хэхэ[дээ] онсо тэмдэглэбэ.

[Б]агшанарай бүхэсоюзна съез[дэй] делегат, Хэрэнэй дунда һур[гуу]лиин багша Х. Х. Пантелее[в] өөрөө багшанар ехэтэ һо[нир]хон шагнаба. Гадна Хэрэнэй [...] үхибүүдэй саадые даагша [...] М. Котавщикова (Москвада болоһон үхибүүдэй саадуудай даагшанарай бүхэсоюзна семинарта хабаадалсаһан), Горхоной дунда һургуулиин багша В. Н. Крючкова (Новосибирскын Академгородогто болоһон математигуудай курсада хабаадалсаһан), Түнхэнэй дунда һургуулиин багша А. А. Миткеева, аймгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагай инспектор В. П. Хогоев, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Л. Г. Данзанов болон бусад үгэ хэлэхэдээ, мүнөө үеын шухала зорилгонуудые онсо тэмдэглэбэ.

З. ТАГАНОВА,
таһагай методист.

ХОНХЫН ЖЭНГИРХЭҺЭЭ УРИД

[У]лаан-Үдын Октябрьска район[ы]н ажалай ба революциин ал[дар]солын һайн дуранай бүлгэ[мүү]д һуралсалай шэнэ жэлдэ [...]ээдгүй бэлэдхэжэ байнад. Эдэ [...] граждан, Эсэгэ ороноо хам[гаа]лгын дайнуудта хабаадагшад, [...] анха түрүүшынхеэ хамтын [ажа]хы байгуулагшад тухай һо[нир]холтой хөөрэлдөөнүүдые үн[дэ]һөөр хараална. Тиихэдэ ара[да]й гэгээрэлэй декредтэ В. И. [Ле]нинэй гараа табиһан тухай. [ВЛ]КСМ-эй 50 жэлэй түүхэ тухай [үхи]бүүдтэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэ[жэ], үнинэй коммунистнууд, комсомолшуудтай хани халуун уулзалга баяр ёһололой оршон байдалда эмхидхэхэ юм.

Һуралсалай түрүүшын үдэр тус бүлгэмэйхид районойнгоо бүхы 12 һургуулида таран ошожо, үхибүүдые һуралсалайнь шэнэ жэлээр амаршалха, саашадаа эрхим һайнаар һурахыень юрөөхэ юм. Гадна энэ уулзалгада үнинэй пенсионернүүд Д. С. Братенков, Г. Ф. Осипчук, М. П. Дряхлов, Г. Ф. Леонов, С. А. Мулюева гэгшэд байлсаха юм.

Д. КОЛМАКОВ.

Республикымнай нииисэлдэ жэл бүри томо һайхан гэрнүүд олоороо жэрылдэн бодоно. Эдэ гэрнүүдэй барилгада Буряадай барилгын управлениин нүхэр Петрачковагай хүтэлбэрилдэг шэрдэн гоёохо бригадын нилээд ехэ хубита бии. Бригадир Екатерина Ивановна Петрачкова шэн габьяата ажалаараа олон жэлдэ шалгарһанай түлөө нёдондо Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай. Мүнөө нүхэр Петрачковагай бригада Чертенковой нэрэмжэтэ гудамжаар «Бурятэнергын» хүдэлмэрилэгшэдэй ажаһууха гэр шэрдэжэ, гоёожо байха зуураа, халаан бүриингөө даабари 130—140 процент хүрэтэр дүүргэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Нүхэр Петрачковагай бригадын шэрдэн гоёожо байгаа гэр. 2. Бригадир Е. И. Петрачкова.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЕХЭ УДХА ШАНАРТАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН БОЛОО

Һаяхан Улаан-Үдэ хотодо хүдөөгэй соёлшодой ехэ семинар боложо дүүрээ. Тэрээндэ аймгүйсэдкомуудай дэргэдэхи культурын таһагуудые даагшад ерэһэн байна.

Буряадай АССР-эй культурын министерствын үнгэргэһэн энэ семинар дээрэ КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда, агитациин таһагые даагшын орлогшо нүхэр Гаськов «Буржуазна балмад үзэлтэй тэмсэхэ зорилгонууд тухай» элидхэл хэһэн байна. Мүн «В. И. Ленинэй 100 наһа гүйсэһэнэй ойн хүндэлэлдэ соёлой эмхи зургаануудай ябуулха ажал хүдэлмэри тухай» Зүүн Сибириин культурын институдай соёл болбосоролой кафедрые даагша А. В. Сасыхов элидхээ. Тус хүдэлмэриие ямаршуугаар ябуулбал ашатай туһатай байхаб, клубууд болон соёлой байшангуудтахи уран һайханай бүлгэмүүдэй репертуар ба олониитын үмэнэ ябуулха ажал тухайнь тусхай заабари, һанамжаяа хэлээ.

Семинарта сугларагшад хүшөөнүүд болон дурасхаалта газарнуудые, соёл культурада ехэ ашатай туһатай ажал ябуулгануудые ариг сэбэрээр сахиха, гүнзэгы бодолтойгоор ябуулха тухай лекцинүүдые шагнаһан байна. Тэдэнэр хүдөө нютагуудтахи түрэл ороноо шэнжэлхэ арадай музейнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулхадаа бии байһан үзэсхэлэнтэ баялигуудые яажа хэрэглэхэ тухайгаа хэлсэбэ.

В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлдэ республикын соёлшод тусгаар үүргэ дүүргэхэ байна. Тэдэнэй зорилгонууд тухай Улаан-Үдын Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын директор Ю. А. Хараев хөөрөө.

Тус семинарта ганса лекци шагналга бэшэ, харин республикын соёлой түрүү туламтануудай хүдэлмэритэй танилсалга болоо. Тиигэжэ хоёр үдэрөөр Мухар-Шэбэрэй аймаг гаража, тэндэхи аймагай культурын байшангай, библиотекын, арадай театрай, автоклубай, агитбригадын дүй дүршэл шудалһан байна. Илангаяа Загаһай, Шаралдайн, Хүсөөтын хүдөөгэй клубууд болон библиотекэнүүдэй хүдэлмэридэ халан абамаар һайн эдэбхи үүсхэл ехэ байба. Семинарта хабаадагшад аймагай центртэ үнгэргэгдэһэн «Хододоо бидэнтэеэ» гэжэ тематическа вечер үнгэргэлсөө, тэндэ үнгэргэгдэдэг шэнэ ёһо заншалнуудай нэгэн болохо һая түрэһэн үхибүүндэ олониитэерээ нэрэ үгэлгэдэ байлсаа.

Хүдөөгэй аймгүйсэдкомуудай дэргэдэхи культурын таһагуудые даагшадай хэлэһэнэй ёһоор, тус семинар дээрэ тэдэнэртэ ехэ туһатай хөөрэлдөөн болоһон байна.

Н. УГЛОВСКАЯ.

ХҮНДЭТЭЙГӨӨР УГТАГДАДАГ АЙЛШАН

Үүр сайжа эхилхэ үеэр Алексей Иванович ажалаа эхилдэг. Үдхэн мананай үндэр хада уулануud дээгүүр тунан, наранай түрүүшын гэрэлдэ һиирэгтэн гэрэлтэжэ эхилхэдэ машинадаа һуужа, холынгоо аян замда мордодог заншалтай. Харгыда гараха̄һаа урид захил хэһэн хүнүүдэй гүйлтые дахин дахин шалгажа үзөөд, автолавка соохи эд бараагаа гуримтай болгоод, малшадта, механизаторнуудта ошохо замдаа мордодог юм.

«Знамя Ленина» колхоз Мухар-Шэбэрэй аймаг соохи эгээн томо ажахынуудай нэгэн болоно. Нүхэр Гусляковой графигайнгаа ёһоор, ходо энээгүүр ябахыень харахат. Мүн «Коммунизм», «Родина» колхозуудай малшад болон механизаторнуудые эд бараагаар, элдэб хэрэгсэлнүүдээр саг болзор соонь хангажа байдаг. Эгээл тиимэһээнь эндэхи колхознигууд Алексей Ивановичые тон хүндэтэйгөөр хүлеэн угтадаг.

Тэрэнэй машина соо малшадта шухала хэрэгтэй дулаан хубсаһанууд, кирзовэ, резиновэ сабхинууд, үхибүүдэй үмдэ, самсанууд, сай, печени, конфетэ, гэхэ мэтэ зүйлнүүд хододоо байдаг юм. Мүн малшадай захиһан хубсаһа угаадаг машина, телевизор, радиоприемник баһал һаатуулагдангүй абаашагдадаг. Алексей Иванович нарин нягта хүн.

Алексей Иванович бэрхэ жолоошон байхаһаа гадна, дүй дүршэл ехэтэй наймаашан гэжэ алдаршанхай. Хүдөөгэй ажалшад городой зонһоо илгаагүй гоёор хубсалдаг, хүхюу сэнгэлигээр сүлөөтэй сагаа үнгэргэдэг боложо байнхай. Энэ эрилтыень Алексей Иванович һайн ойлгожо абанхай юм. Тиимэһээ ямар хүндэ юунэй хэрэгтэй байһые үгэ хэлэлтэгүйгөөр ойлгодог. Абаһан социалис уялгаяа һараһаа һарада нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг.

Мухар-Шэбэрэй аймагай райпотребсоюзай 9 автолавкын наймаашадай дунда тэрэнэй үргэлжэ түрүү һуури эзэлжэ байдагынь гайхалгүй. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэйнгээ түсэбые 108 процент дүүргэһэн. Тэрэшэлэн июнь, август һарануудайнгаа түсэбые 120 процент хүрэтэр дүүргэһэн байха.

Үргэн сэлюун Түгнын талаар һунаһан тэгшэ жэгдэ харгыгаар тэрэнэй машина зуралзана. «Знамя Ленина» колхозой хонишон Бадмажаб Манибангаловта энэ үдэр хүрэжэ ерэбэ. Гэрэй эзэн ехэл хүндэтэйгөөр хүлеэн абажа, үнинэй танил айлшанаа уриба. Бадмажаб 50 түхэригэй эд бараа, эдеэ хоол тэрэ үдэр худалдажа абаа бэлэй.

Уданшьегүй Алексей Иванович дүрбэдэхи бригадын үбһэшэдтэ ошоод байгаа һэн. Юумэ худалдан абаха зон эндэ олон байба. Тиимэһээ асарһан юумэнүүдээ газаашань гаргажа, ногоон дээрэ дэлгэхэ баатай болоо. Багахан сагай туршада хэдэн зуун түхэригэй наймаан хэгдээ.

Түбшэн даруу зантай, хүнүүдтэ урин налагайгаар хандадаг Алексей Ивановичые хүндэлхэгүй хүн дурсагдагша гурбан колхоздо олдохогүй.

Наран улам дээшээ хөөрэн гарана. Саашаа яараха хэрэгтэй. Үшөө табан гүүртэ, отарада тэрэниие баһал хүлеэжэ байна бшуу. Зунай үдэрэй хэды уташье һаа, сагынь хаанашье хүрэнэгүй. Графигаа нэгэтэшье эбдэдэггүй. Имэл даа, үнинэй жолоошон, бэрхэ наймаашан, ажалша нэтэрүү Алексей Иванович Гусляков.

Г. ЩЕПИН.

ХИЛЫН САДАҺАГАА
РАДИО ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН

ЧЕХОСЛОВАКИДАХИ БАЙДАЛ ТУШАА

[...] доторхи оршон байдалые за[һару]улха зорилготой хэмжээнүүдые [КПЧ]-эй партийна ба правительст[вын] органууд абажал байһаар. [КПЧ-]гэй ЦК-гай Президиумэй, пра[вител]ьствын заседанинууд болоо, об[ласт]ной партийна комитедүүдэй сек[ретар]ьнуудай, областной националь[на] комитедүүдэй түлөөлэгшэдэй зүб[шэлгэ]нүүд үнгэргэгдөө. Промышленна [пред]приятинуудай ажал ябуулгые, [зон]иие хангалтые һайжаруулха, [...] хуряалгые түгэсхэхэ зарим [асуу]лнууд хаража үзэгдөө.

[Пр]авительствын түрүүлэгшэ нү[хэр] [О.] Черник радиогоор үгэ хэлэхэ[дээ] [и]гэжэ мэдүүлээ: «КПЧ-гэй ЦК-[гай я]нвариин пленумэй тодорхойл[һон] политикые үргэлжэлүүлхээр би[дэ] хүсэд шиидэнги байнабди. Хоёр [...] ба олон талын хэлсээнүүдээр [...] манай уялгануудые дүүргэ[хэ] [...]хала». Мүнөөнэй байдалһаа [...] правительство хадаа хэб[лэлэй], радиогой болон телевидениин [...] онсо хэмжээнүүдые баталан [...] Энэ хадаа ниитын информа[...]

[...]нүлөөе хүсэдөөр хангаха арга олохо байна гээд тэрэ мэдээсээ.

Словакиин Коммунис партиин съезд августын 29-дэ хүдэлмэреэ дүүргээ. Совет-чехословак хэлсээнэй дүнгүүдтэ өөрынгөө хандалгые тодорхойлходоо съезд хадаа мүнөө тохёолдоод байһан хэсүү бэрхэтэй оршон байдалһаа бодолтойгоор гараха гансахан лэ арга гэжэ тэдэниие тоолоһон байна. Словакиин компартиин ЦК һунгагдаа. ЦК-гай Нэгэдэхи секретаряар нүхэр Г. Гусак нэгэн дуугаар һунгагдаһан байна.

Августын 24-дэ Прагада нюусаар, хуули бусаар зарлагдаһан «КПЧ-гэй 14-дэхи съездын» шиидхэбэринүүдые хуули буса тэжэ тооложо байһанаа нүхэр Г. Гусагай дурадхалаар съезд элирхэйлэн мэдүүлээ. Энэ хуули бусын съездын байгуулһан «КПЧ-гэй шэнэ ЦК» гэдэгэй гэшүүд байхаһаа Словакиин компартиин ЦК-гай 30 гэшүүн, тэгэнэй Президиумэй 6 гэшүүн арсаа.

Мүнөө Чехословакиин хүн зон орон доторхи байдалаа түргэнөөр заһаруулхые эрмэлзэжэ байнхай. Москвада болоһон совет-чехословак хэлсээнэй шиидхэбэринүүдые, энэ талаар КПЧ-гэй ЦК-гай, ЧССР-эй правительствын абажа байһан хэмжээнүүдые дүүргэлтэ болгохо гээшэ орон доторхи байдалые заһаруулха үндэһэ һуури болоно гэжэ олонхи ажалшад тоолоно. Имагтал иимэ үндэһэ һуури дээрэ чехословак арадай бүхы үнэхөөрөөл патриотическа хүсэнүүд эмхидэн жагсажа байнхай.

Тиихэтэй хамта совет-чехословак хэлсээнэй дүнгүүдтэ угаа ехээр эсэргүүсэдэг, ЧССР-эй партийна ба гүрэнэй хүтэлбэриин түрүүшын таатай алхамуудые таһалдуулхые эрмэлзэдэг баруунай үзэл баримталдаг, революцида харша хүсэнүүд бүри шангаар ябуулга хэжэ ороо. Революцида харша хүсэнүүд КПЧ-гэй ЦК-гай ба правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэ улам бүри олоор халдан ороходоо, засагые өөһэдынгөө гарта оруулхаар оршон байдалые хубилгаха хүсэтэй байһанаа нюунагүй.

Энээниие империалис хүсэнүүд эдэбхитэйгээр дэмжэнэ, жэшээлхэдэ, баруун оронуудай зарим радиостанцинууд ороной ажабайдал тухай зүб мэдээнүүдые дамжуулдаг Чехословакиин радиодо һаад ушаруулна, тиихэтэй хамта нюуса радиопередатчигуудта туһална. Чехословакиие, тэрэнэй союзник социалис оронуудые хардаһан гүрдэһэн кампани үргэлжэлүүлэгдэжэл байһаар.

Чехословакидахи революцида харша этэгээдүүдэй, социалис оронуудһаа ЧССР-ые таһалхые һанаашалһан империалис этэгээдүүдэй замда социалис гүрэнүүдэй нэтэдэмэл фронтын хүсэтэ хаалта боложо үгэһэн баримтаһаа уламжалан социализмын дайсад хороо бусалан бэеэ барижа ядана.

ТАСС, августын 29.

ПРЕЗИДЕНТ Л. СВОБОДЫН ПРИКАЗ

[ПРА]ГА. (ТАСС). Чехословакиин [Социалист]ике Республикын Президент, [...] главнокомандалагша Л. Свобода Чехословакиин арадай армида [...] захиралта эндэ радиогоор [...]. Энэхтэй гүримтай [...], сэргэй журам бэхижүүлэ[...], сэргэй начальнигуудай бүхы захиралтануудай наринаар дүүргэлтэ болгогдохые хангахыень, орон доторхи байдал заһаруулхада гражданска органуудта бүхы шухала туһаламжа үзүүлхыень Чехословакиин Арадай армиин генералнуудта, офицернүүдтэ, бүхы сэргэй алба хэгшэдтэ Л. Свобода захираа.

Вьетнамда Американ хэжэ байһан зэрлэг түримхэй ябуулга италиин хидай уур сухал хүргэнэ. Тэмсэжэ байгаа Вьетнамай арадтай ханал нэгэдэһэн демонстраци Римдэ, мүн бүхы орон доторжо байнхай. Зураг дээрэ: демонстрантнууд Римэй үйлсэнүүдтэ.

ТАСС-ай фотохроника.

Урда Вьетнамай патриодуудай сохилтонууд

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй отрядууд Тайнинь провинцида августын 17-һоо 23 хүрэтэр дайсанай 12 ротые һамна зада сохёо гээд Освобождение агентствын дамжуулгада үндэһэлэн ВИА агентство мэдээсэнэ.

Эдэ байлдаануудай үедэ 300 гаран танк ба бронетранспортер, 37 томо буу, 17 самолёт ба вертолёт усадхагдаһан, гарһаа гаргагдаһан байна.

Куангнгай провинцида Урда Вьетнамай патриодууд дайсанай 6 ротые, 8 бронетранспортерые усадхаа, дайсанай 2 самолёт галдаа.

Хэмфри—США-гай президентдэ кандидат

ЧИКАГО. ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд С. Лосев, Г. Фримэн игэжэ дамжуулна: США-гай демократическа партиин съезд Чикагода дуугаа үгэлгын түрүүшын турай августын 29-дэ болоходо Холбоото Штадуудай президентын кандидатаар демократическа партиһаа Г. Хэмфриие дэбжүүлээ.

США-гай вице-президент Губерт Хэмфриин түлөө съездын 1761 делегат дуугаа үгөө. Президентын тушаалда дэбжүүлэгдэхые оролдогшод—сенаторнууд Юджин Маккарти ба Джордж Макговерн тус тустаа 601 ба 146 дуу абаа.

США-һаа Гватемалада байдаг элшэн сайд алуулба

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Гватемаладахи американ элшэн сайд Джон Гордон Мейн августын 29-дэ тэрээндэ хэгдэһэн хорлолгын үедэ алуулаа. Президент Джонсон, гүрэнэй секретарь Раск, элшэн сайд Мейнэй ханинар энэ алалгаһаа уламжалан гүнзэгы ехээр һанаа сэдьхэлээ зобоно гээд гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Макклоски мэдүүлээ.

Американ элшэн сайдые алаһан ушар байдалые наринаар мүрдэхэ тухай Гватемалын правительствада гүрэнэй департамент эрилтэ хэхэ гээд Макклоски заагаа.

Студентнүүд сүлөөлэгдэбэ

КАРАКАС. (ТАСС). Венесуэлын университедүүдэй Центрнүүдэй федерациин эрид шууд буруушаалга 11 студентые—залуушуулай ба студентнүүдэй бүхэдэлхэйн IX фестивальда хабаадаһан Венесуэлын делегациин гэшүүдые сүлөөлэхые нэгэ тагай засагаархидые баадхая.

БЕРЛИН. (ТАСС). «Нойес Дойчланд», «Берлинер цайтунг», ГДР-эй бусад газетэнүүд августын 29-нэйнгээ түрүү бэшэгүүдые Москвада болоһон совет-чехословак хэлсээнэй дүнгүүдтэ зорюулһан байна.

Европодо эб найрамдал хангаха социализмын оронуудые бэхижүүлхэ, ЧССР-тэхи социализмые оатадхаха хэрэгтэ хэлсээнэй дүнгүүд ехэ удха шанартай гээд «Нойес Дойчланд» бэшэнэ.

Мүнөө Тиссэ дээрэхи Чиернэд хамтаараа абтаһан шиидхэбэринүүдые, Братиславада найруулагдаһан дүримүүд ба гол ёһонуудые шууд сэхээр дүүргэхэ, үгэеэ ойлголсолго һоо уламжалан гараһан бодото алхамуудые бэелүүлхэ шухала болоод

Эб найрамдалай аша туһада

байна гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

СОФИ. (ТАСС). Социалис оронуудай партийна правительственна делегацинуудай уулзалгын дүнгүүдые болгар арад һайшаана гээд «Отечествын фронт» гэжэ газетын редакционно статья соо хэлэгдэнэ. Социализмые аршалан хамгаалха, бэхижүүлхэ зорилгоор гаргажа байһан хүсэлэл оролдолгодонь аха дүү чехословак арадта болгар арад саашадаашье туһаламжа үзүүлхэ. Социалис оронуудай эрхэ сүлөөгэй ба дэбжэлтын шухала найдабари болоһо шо социалис байгуулалтын бэхижэн хүгжэлгэдэ болгар арад бүхы хүсөөрөө туһалха.

МОНТЕВИДЕО. (ТАСС). Совет-чехословак хэлсээн тухай Москвада гар табигдаһан коммюникее дэмжэжэ байһанаа Уругвайн «Популар» газетэ элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Бүхы социалис оронуудаар талархагдадаг Чехословакиин арад ба компарти бэрхэшээлнүүдые дабаха, Варшавска договорто хабаадагша бусад оронуудтай хамта хархис этэгээдүүдые хүсэдөөр һамна бута сохихо, социалис туйлалтануудые ба нэгэдэлые хамгаалха гэжэ Уругвайн коммунистнууд этигэнэ гээд статья соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

США-гай демократическа партиин съезд

ЧИКАГО. (ТАСС). Президентын тушаалда кандидадые һунгахын урда тээ Вьетнамдахи уршагта ябуулгые үргэлжэлүүлгые дэмжэгшэдэй ба тэрэниие буруушаагшадай хоорондо съезд дээрэ шанга тулалдаан болоо.

Һунгуулиин программа зохёохо талаар комитедэй үсөөнхид энэ программые буруушаагаа. Тэдэниие сенаторнууд Маккартиин, Макговернэй, наһа бараһан Роберт Кеннедиин тала баригшад дэмжэһэн байна. Комиссиин үсөөнхид хадаа программые шүүмжэлээ, «Хойто Вьетнамые бүхы талаар бомбодолгые үгэ дуугүйгөөр болюулха, хүдөөгэй нютагуудта американ сэрэгүүдэй добтолгонуудые зогсоохо эрилтэ хээ.

Үсөөнхидэй зүгһөө элидхэл хэһэн делегат Джон Диллиген игэжэ һануулаа. Вьетнамда 200 мянга шахуу американ солдат шархатаһан, алуулһан байна. США энэ дайнда 100 миллиард үлүүтэй доллар гаргашалаа. Вьетнамдахи дайн байлдаанда ехэ мүнгэ зөөриин гаргашалагдадаг байһан дээрэһээ городуудтахи бэрхэшээлнүүдые усадхажа, үгытэй ядуу байдалтай тэмсэжэ шадахагүй болонобди гээд тэрэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

1964 ондо американ арад Джонсоной политикын түлөө дуугаа үгэһэн аад, харин Голдуотерой политикые абаа. Вьетнамда уршагта ябуулгануудые хэһэн, Сайгондохи үмхирэн унажа байһан бүлэгтэй холбоо байгуулһан дээрэһээ США өөрынгөө гэртэ бэрхэшээлнүүдтэй дайралдана.

Гэбэшье, съездын олонхид 1567 дуугаар үсөөнхидэй элидхэлые буруушаагаад, Вьетнамда Джонсоной бэелүүлдэг хараа шэглэлые үргэлжэлүүлхын түлөө үгэеэ хэлэһэн байна. Элидхэлые баталхын түлөө 1041 дуун үгтөө. Дуугаа үгэлгын дүнгүүдэй соносхогдоһоной һүүлээр олон делегадууд уйдхар гашуудалай тэмдэг болгон хара бүдүүдые хамсыдаа уяа. Съездын хүдэлмэри забһарлаһан тухай түрүүлэгшын тэрэ доронь соносхобошье, «дайн байлдаае бэшэ, харин эб найрамдалые бидэнэр хүсэнэбди» гэжэ делегадууд зал соо удаан саг соо хашхаралдаа.

Хитадта боложо байһан үйлэ хэрэгүүд тухай

Хитадай урда талын Гуанси-Чжуанска автономито райондо «ангиин дайсадай хүсэтэ добтолго хэжэ байһан» тухай Синьхуа агентство мэдээсэнэ. Мао Цзэ-дунай бүлэгэй авантюрис, арадта харша политикые зүбшөөдэггүйшүүлые Хитадта ангиин дайсад гэжэ мүнөө бултыень тоолодог. Тиимэһээ «соёлой хубисхал» гэдэгтэ эсэргүүсэгшэдэй олон байһые Синьхуа агентствын мэдээсэл үшөө дахин гэршэлжэ үгэнэ.

«Гуансида байрлаһан Хитадай Арадай сүлөөрэлгын армиин командирнууд ба сэрэгшэд олониитые элсүүлжэ, тэдэниие Мао Цзэ-дунай үзэл бодолтой танилсуулна» гээд агентство тэмдэглэнэ. Зүгөөр «Маогой үзэл бодол нэбтэрүүлхын» тулада зэбсэгтэ хүсэнүүдые игэжэ хэрэглэбэшье, Синьхуа агентствын мэдэрһэнэй ёһоор, тус райондохи оршон байдал «орёо шанга» зангаараа. Засагай һунгагдамал органуудые намнаад, тэдэнэй орондо бүхы Хитад дотор «ревкомуудые» Пекинэй хүтэлбэриин байгуулжа ороһоор жэл хахад үлүүтэй сагай үнгэрөөшье һаа, эндэ мүнөө хүрэтэр «революционно комитет» гэдэг байгуулагдаагүй зангаараа.

Харин армиин хүсөөр «ревкомуудай» байгуулагдаһан провинцинуудта тэдэнэй байдал бата бэшэ зандаа. Жэшээлхэдэ, Гуандунска «Наньфан жибао» гэжэ газетэ игэжэ бэшэһэн байна: Энэ провинцида «засагай түлөө шанга тэмсэл урда мэтэ боложол байһаар», тиин «ревкомдо зүүн ба барууншье талаһаань эсэргүүсэлтэ хэгдэнэ». «Ревкомуудһаа хүсэтэ бүлэглэлнүүдые намнажа гаргаха тухай» газетэ эрилтэ хэһэн байгаа. Чжэцзяниин, Хэнаниин болон бусад провинцинуудай газетэнүүд мүн лэ игэжэ уряална. Жэлэй урда тээ «ревкомой» байгуулагдаһан Хэйлунцзян провинцидашье хэблэлэй мэдэрһэнэй ёһоор энэ комитет «тэндэхи байдалые хүсэдөөр хинажа шаданагүй».

Нютагуудтахи байдалаа бэхижүүлхые эрмэлзэн, Пекинэй хүтэлбэри хадаа засагай түлөө тэмсэлдэ армитай зүришэлдэһэн хунвэйбинүүдэй зарим организациие тарааха баатай болоһон байха юм. Урдань хунвэйбинүүдэй отрядуудые «соёлой хубисхалай» сохилтын хүсэн болгон Маогой бүлэг хэрэглэдэг байгаа. Гэбэшье Хитадай хэблэлэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, мүнөө зарим газарта хунвэйбинүүд хиналтада орохоёо болижо, хоорондоо тэмсэжэ ороо. Шоро болоходоо, хунвэйбинүүдэй зарим организацинуудые тараалга 1966 оной августда «залуу буһалгаашадай» хүндэлэлдэ зорюулан, Мао Цзэ-дунай эмхидхэһэн парадай хоёрдохи жэлэй ойтой тохёолдошоо.

«Соёлой хубисхалда» болоһон ээлжээтэ годиролгын үедэ Хитадай хэблэл Совет орондо харша кампани хэжэл байһаар. Аха дүү чехословак арадта туһаламжа үзүүлһэн Советскэ Союзда, бусад оронуудта Синьхуа агентство, «Женьминь жибао», бусад газетэнүүд хороор хошхоролдон халдажа ороно. Пекинэй номнолнодой хардалга түрдэлгые буржуазна хэблэл хам шүүрэжэ абаад, бүхы дэлхэй дээрэ тараадаг гэжэ мэдээжэ. Эдэ бүгэдэ халаа уласхоорондын байдалай, империализмын ба социализмын хүсэнүүдэй хоорондохи тэмсэлэй гол шухала асуудалнуудаар Мао Цзэ-дунай бүлэг НАТО-гой оронуудтай, социализмын эгээн лэ харата муухай дайсадтай нэгэн адли хараа бодолтой гэжэ дахин дахин гэршэлжэ үгэнэ.

(ТАСС).

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- Дондок Улзытуевай шэнэ ном.
- Шог ёгто мүрнүүд.
- Ниислэл хотын айлшад.

Зунай хүхюун амаралта
Зурагас гээд үнгэрбэ.
Зугаа энеэдэтэ үдэрнүүд
Угаа түргэн ходорбо.
Ойн сэнгүү талмайда
Олон майхан жэрылдээ һэн.
Пионерскэ лагериин туг
Дээрэмнай намилзан хиидээ
һэн.

Горнын хурса абяагаар
Гүйлдэн бододог байгаабди.
Урдахи нуур тээшээ
Урилдаан ошодог байгаабди.
Тойроод ногоон дэлхэй,
Тольбо һайхан байгаали:
Хангал үнэртэй сэсэгүүд
Хатар улаадаһан шэнэһэдүүд.
Бүхэли үдэртөө нуур дээрэ
Басагадай энеэдэн замханагүй.
Шатар дээрэ хүбүүд
Шагаашанхай үни һууна.
Һонин ном уншаашад
Һүүдэр бэдэрэн ошонхой.
Тамир хүсэеэ туршагшад
Талада үглөөнэй ошонхой.
Зунай хүхюун амаралта
Зурагас гээд үнгэрбэ.
Һургуулимнай хонгёо хонхо
«Һурагты» гээд жэнгирхэнь.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

НОМОЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

«Э Р Ь Е С Э»

Үе сагай ошохо тудам үндэһэн поэзимнай урасхал улам хурдан, хүбшэргэйнь бүришье һүреэтэй, шанга болоно гээшэ. Мүн даа. Гунаад онуудай гүрэмэл жороо шүлэгүүдые мүнөө үеын шүлэгүүдтэй нэгэшье зэргэлүүлхын аргагүй. Тэрэ эхэнһээ хойшо манай Буряад поэзидэ ехэхэн хубилалта болодо, тушаалдаһан юумэн тухайдаа миин лэ толгой холбожо зохёохо ябадал үсөөлөөд, харин философско удха түгэлдэр зохёолнууд шалжан ороо ха юм.

Сэдьхэлэй утаһагүй, өөрын аялгагүй «һахюул» шүлэгшэд, хэнэйшье мэдэхээр, поэзиин солгёо дошхон урасхалда нэшэгдээд, голой эрье тээшэ түлхюулдэг aaб даа. Үндэһэн арадайнгаа түхэл шэнжые бэедээ шэнгээһэн, арадайнгаа үмэнэһөө уянгалдаг дуушадай хонгёо аялга хэтын мүнхэдэ зэдэлжэ, хэдышье хирэндэ нэрэеэ дурдуулжа ябадаг бшуу. Дондок Улзытуевые мүнөө танихагүй хүн байхагүй. Буряад хэлэн дээрэ гараһан номуудынь Москвада ородоор хэблэгдэн гаража, поэзидэ дуратайшуулай зүрхэ сэдьхэлые хүлгүүлдэг. Гадна тэрэнэй шүлэгүүдые болгар, монгол, латыш, хальмаг, туркмен, молдаван, хакас болон бусадшье арадуудай хэлэн дээрэ һонирхон уншажа, буряад арадай аман зохёолой нюусатай танилсажа байдаг.

Поэт бүхэн оршон тойронии онсо өөрын нюдөөр адаглан шэртэжэ, ямагтал философско сэгнэлтэ үгэдэг. Эхэ оронойнгоо, арад зонойнгоо, үе сагайнгаа урда тон харюусалгатай байһанаа сэдьхэлэй гүнзэгыһөө мэдэржэ, хубитаяа оруулхые эрмэлзэдэг шуу. Энэниень һаяшаг Бурядай номой хэблэлһээ гараһан шүлэгүүдэйнь «Эрьесэ» гэжэ шэнэ ном эли бодоор гэршэлнэ.

Арад зоноо, түрэл дайдаяа магтаһан шүлэгүүдыень уншахадаа, миин лэ «һахюул» шүлэгүүдтэй бидэ дайралданагүйбди, харин дуушантайгаа сугтаа буряад нютагуудаараа аяншалжа, жэнхэни буряадаар уянгалан дуулалсаха хубида хүртэнэбди.

«Уян сагаан сэдьхэлтэй
инаг буряад басагадшье,
Ухамай һаруул бодолтой
уран дууша хүбүүдшье
Уудам ехэ оронойнгоо
алишье хизаарта ябахадаа,
Унаһан түрэһэн дайдаяа
дурдангүйгөөр яахаб даа»,

— гэжэ поэт номойнгоо оролто соо бэшэнэ. Дуушан түрэһэн хубитайдаа дуулаха, буряад арадайнгаа түхэл шэнжые харуулха гэһэн зорилго табихаһаа гадна, уужам дэлгэр оромнай түрэл гэрэй, тоонто нютагай бооһоһоо һабагша татан нэмжынэ гэжэ ойлгуулна. Гадна орон нютагай алишье зүгтэ ажаһуудаг олон яһатанай арадууд аха дүү мэтэ эбтэй этэйгээр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, гэгээн гэрэлтэ ерээдүйн алтан ордон дархалжа байһыень харуулна.

«Хээрэ,
малшанай байра.
Гансаараа эндэ үлэнхэйб.
Приемник табинхайб.
Тэрээн сооһоо
Хүнхинэнэ бүхы дэлхэй...» — гэжэ бэшэхэдэнь, транзистор бариһан мүнөө үеын малшад, хонишод болон таряашадые эрхэ бэшэ һануулха юм. Хэрбээ революциин урда тээ хүдөөгэйхид шэхэ дүлии, нюдэ балай байдаг һаа, харин мүнөө үеын хүнүүд саг үргэлжэ дэлхэйн зүг бүхэнэй һониниие дуулаха аргатай бшуу.

«Замбиингаа һудал бариад,
Заха хизаартайнь залганхай
Заахан энэ приемник
Заяанайм шэхэн болонхой», — гэһэн мүрнүүдые уншахадаа, «Далтиршагүй Вьетнам», «Бүдүүлиг алуурай шүтөөн», «Бүтүү манан сооһоо бүрэлзэгшэ Вашингтон» эрхэ бэшэ һанагдаад, зүрхэ сэдьхэлыемнай уйдхар гашуудалай, үһөө шүтөөнэй охёор хүлгүүлнэ. Поэт эндэ миин лэ хооһон риторико бэшэнэгүй, харин лирическэ геройнгоо (хонишон гү, али малшан—өөрэгүй) үмэнэһөө эб найрамдалай, хани барисаанай түлөө үсэд һангаар тэмсэхые уряална, дэлхэйн диилэнхи арадууд дайн дажарта дурагүйдэнэ, сэдьхэлээ зобоно гэжэ ойлгуулна. «Вьетнам», «Хүсэл», «Улаан сэсэгүүд» гэжэ шүлэгүүд ажабайдалай халуун мүрөөр бэшэгдэжэ, үе сагайнгаа ба арад түмэнэйнгөө урда тон харюусалгатай байхые уряална.

«Сарьдагуудай хормойдо» гэһэн уянгата шүлэг соогоо поэт буряад арадай эртэ урдын тулюур байдал ба мүнөө сагай зол жаргалта ажабайдал тухайдань богонихоноор аад, хурсаар зураглана. Хэдэн дабхар дарлалта доро тулижа зобожо ябаһан тухайдань хахадшье үгэ сэхэ дурдаганагүй, харин буурал таабайн хөөрөөе яралгүйхэн шагнахадань,

Түбэрээн табараан дуулдажа,
Шэхэндэмни
Шэрэм дуулга ханхинаад,
Нюдэндэмни
Шэжэр һэлмэ ялалзаад,
Обоо собоо хүһөө шулууд
Оболзоходол гэдэг һэн...» гэһэн мүрнүүд эрхэ бэшэ түрэнэ бшуу. Гэбэшье поэт арадайнгаа домог түүжые мартангүй, саашанхи үеынхидтэ уг залгамжалан дамжуулхые дурадхана. Эгээл тиимэһээ «буурал таабайнартай» саг үргэлжэ уулзадагаа, «Буряадайнгаа буурал түүхэ» ухамайлан анжардагаа мэдүүлнэ гээшэ. Гадна «Намарай хото», «Хуһад», «Ангир шубууд» гэһэн шүлэгүүд соогоо байгаалиин түхэл шэнжые, зарим тэды үзэгдэлнүүдые уранаар, философско удхатай мүрнүүдые оруулна. Энэнь тон һайшаалтай. Үе сагай эрхэ байдал хэды янза бүриингшье һаа, харин ажамидаралай һудал хэзээдэшье аалидаггүй, үнөөхил хэбээрээ сохилжо байдаг юм гэжэ поэт ойлгуулна. Тиигэрэшье «Наһан» гэжэ богонихон шүлэгыень уншахадаа аргагүй гунигалаха, уйдахашье гү—наһан тухайдаа нэгэл тиимэ баларханаар бодохо баатай болонобди. Хүнэй наһые «урасхал түргэн үһантай», «Хадын саһантай», «Уурал манантай» жэшэхэ гээшэмнай хайшаахан юм ааб! Зондоо аша туһатай, һайн һайхан юумэ хэхын, удаан жаргал эдлэхын, ута наһа наһалхын тула хүн энэ дэлхэйдэ түрэдэг бшуу. Хэнэйшье мэдэхээр, хүн мүнхэ бэшэшье һаа, хэһэн һайхан хэрэгээрээ хэтын хэтэдэ дурдуулжа, арюун тунгалаг наһаяа мүнхэжүүлжэ ябадаг бшуу.

Номой 34-дэхи хуудаһанда «Бидэ хоёр» гэһэн шүлэгтэй танилсанабди. Оройдоо хоёрхон бадагһаа бүридэһэн тус шүлэг буряад дуунай аялгаар бэшэгдэһэншье һаа, дээрэ дурсагдаһан «Наһан» гэжэ шүлэгтэ орходоо удхынгаа, уран найруулгынгаашье талаар тад ондоо.

«Хэтэ сагта нүхэсэһэн
Хэтэ сахюур хоёртол,
Ходо галаар ялалдан,
Бидэ хоёр ябая даа», — гэжэ поэт уряалан дуулана. Энэнь яахын аргагүй зүб. Гэбэшье дээдэхи шүлэгтэй зэргэлүүлхэдэ, наһан гээшэмнай хоёр удхатай болоно гү? «Урасхал түргэн үһан» мэтэ наһан. Хэтын хэтэдэ «Галаар ялалзаһан» наһан.

Хэнэйшье мэдэхээр, шүлэг найруулгын талаар Дондок Улзытуев хадаа ямаршье шүлэгшэдэй атаархама бэлиг шадабаритай аад, харин заримдаа хэмһээ хэтэрээд, шүлэгэйнгөө мүрнүүдые ойлгохын аргагүйгөөр мушхажархина. Жэшээнь, «Хатар» гэжэ шүлэгэй зарим мүрнүүдые юрын уншагшад даб гэһээр ойлгохогүй байха.

«Ханааршни дүүрэн
Хада уулын сэнхир фон,
Хамаг юумэнэйшни фон —
Сифон, магнитофон, саксафон...» гэһэн мүрнүүдые уншагшадта дурадхана.

Энэнь энэшье гэлэй. «Баруун гар», «Эрьесын шэнжэ», «Наһанай долгин», «Сэдьхэл», «Ажабайдал», «Сэсэг» гэһэн шүлэгүүдыень сэдьхэлээ хүдэлгэнгүй уншахын аргагүй.

«Байгаа бүгэдын жама ёһоор
Байра байдалаа зохёожо,
Нажар, намарай андалдаанда
Нара һараяа тохёожо,
Үнэн түрэһэн энэ бэеэ
Үри бэедээ зорюулаалди.
Галта һайхан бэлиг һүлдөө
Гансал тандаа барюулаалди» гэһэн мүрнүүдые уншахадаа, поэт үе сагайнгаа, арад зонойнгоо урда харюусалгатай гэжэ үшөө дахин ойлгонобди.

Гадна шог ёгто мүрнүүдые, эрдэм бэлиг тухай хэлэһэн сэсэн мэргэн бадагуудые хужарлан уншанабди. Сэхыень хэлэхэдэ, шүлэгүүдэйнь «Эрьесэ» гэжэ шэнэ ном хадаа авторай үшөө нэгэ амжалта болоно.

М. ОСОДОЕВ.

ШОГ — Вл. ЛУБСАНОВ

ҮБГЭН НАҺАН, ҮНЭРШЭ ХАМАР

Манай эмхи зургаанда хөөрүү хүхюу зантай, ажалша бэрхэ жолоошон Федя гэжэ хүбүүн бии юм. Хошон үгэ хөөрэхэ болоо һаа, дуулаагүй, мэдээгүй юумэниинь гэжэ үгы даа. Зорюута өөрөө һанажа нимэ хурсаар, гэдэһээ хахармаар энеэмээр зохёоно тээшэ гү гэжэ һанамаар.

Нэгэтэл манайда хүдэлдэг наһажаал Бадма Баировичтай командировкодо Яруунна гараад ерэхэдээ, уруу дуруухан юумэ ерээгшэ һэн.

— Зай, Федя, ажалай эхилхэһээ урид нэгэ анекдот хөөрэжэрхилши даа. Энеэдэн гээшэмнай заримдаа эм болодог бшуу,—гэжэ манай нэгэн хэлэбэ.

— Да, ну!—гээд гараараа зангажархёод, саашаа харашаба.

Бидэнэр урда урдаһаа харалсаад гайхалдабабди. Мүнөөхи хүхюу Федимнай тад ондоо болошонхой һууба ха юм.

— Яагаабши, Федя, машинашни эбдэрээ гү, али үбдөө гүш?

— Гэр бүлэшни һайн ааб даа?

— Командировкодо али муугаар ябажа ерээ гүш?

— Одоол тиигээб!—гээд урдаһаамнай нэгэ нэгээрнай шэртэшэбэ. Таанад, буряадуудай зангые яһала һайн мэдэхэ гэжэ һанажа ябаһан байгаалби, теэд...—гээд хүндөөр һанаа алдажа, тамхяа бэдэршэбэ.

— ??—баһал урда урдаһаан харалсашабабди.

Федя тамхяа нэгэ һайтар һороод, одоо юунэй болоһые хөөрэжэ захалшаба:

— Бадма Баировичтай үдэшэ оройхон болоһон хойно Яруунна хүрэжэ, нэгэ танил айлайдань оробо гээшэбди. Бидэнэй ерэһэндэ баярлаһаншье гээшэнь аргагүй даа. Гар нюураа угаагаад, столдо һуубабди. Һайхан гэгшын һүтэй ногоон сай, хилээмэ, тоһо, саахар табиба. Бишье даа үглөөһөө хойшо эдеэлээгүй аад лэ, дүрбэ, табан аяга сай, хахад хүбэриг хилээмэ тоһогойгоор ябуулжал һуунаб. Харин Бадма Баирович нэгэ аяга сайгаа удаахан һорожо, гэрэй эзэнтэй хөөрэлдэжэл һууха юм—айхабтар садхалан хүн шэнги.

Одоошье садажа, аягаа табиха гэжэ байтарни, үүдэн нээгдэжэ, уурал һабаһан обоо хүбөө мяха асаржа урдамнай табижархибал даа. Бадма Баирович нам тээшээ халта хаража энеэбхилэд гээд, һахалаа эльбэжэ, хамсыгаа шуужа орошобол даа. «Тэнэг лэ амитан байнаб даа» гэжэ бэеэ зэмэлээд, арай гэжэ нэгэ нимхэн хэршэм эдеэд, саашаа үгы даа... Нюдэнэйнгөө хорхой оруулаад лэ һалаа гүби даа.

Үглөөгүүр эртэхэн бодожо хэхэ ёһотой юумэеэ хээд, хахад үдэрһөө хойно наашаа гараха болоходоо Бадма Баировичай үшөө нэгэ танилайдань оробо гээшэбди. Баһал ехэ баяртай хүндэтэйгөөр угтаба. «Одоо эндэ гэнэдэхэеэ болёоб, тэнэг хүн эндэ үгы» гэжэ зосоогоо бодоод, гэртэ оролсобоб. Сай аягалжа, обоо хүбөө табаг табиба. Хуруул, шараһан хартаабха, үндэгэн—одоол мяханһаа бэшэ юумэн хуу бии. Би ехэ садхалан хүн шэнги аалиханаар аяга сайгаа һорожо, энэ тэрэ юумэнһээ шэмхэлжэ һуунаб. Харин Бадма Баирович гурбадахи аягаа ууба, айхабтараар эдеэлнэ.

— Зай, са-да-а!—гээд нүхэрни бодошобол даа.

Би хулгай нюдөөрөө үүдэн тээшэ баһа (хэдыдэхиеэ гээшэб) хараад абабаб. Уурал һабаһан обоо хүбөө мяхан ерэхэ юм бэшэ даа. Теэд нүхэрэйнгөө бодошоһон хойно столдо һуужа байха аалши. «Һуугыт, эдеэлыт» гэһээр байтарынь «һайн даа, садааб» гэжэ хоолой һөөлдэнгеэб дуугараад лэ бодоо гүбши.

Наашаа ерэжэ столоводо орожо эдеэлээд, Бадма Баировичһаа «хайшан гээд мяхатай, мяха гүйень мэдэнэ гээшэбта?» гэжэ асуухадаш: «үбгэн наһан, үнэршэ хамар гэжэ байна ха юм даа» гээд ухэтэрөө энеэхэ юм. Маанадай ёһо заншалые таагаад тур шал даа!!!—гэхэ юм.

Бидэшье Федиие наадалжа, эльгээ эгшэтэрээ энеэлдээд, ажалдаа ороходомнай, хүхюун жолоошон һэмээхэнээр хойноһоомнай хаража, мүн лэ энеэбхилжэ һууба. Бидэниие энеэлгэхэ гэжэ жолоошон зорюута өөрөөшье зохёожо хөөрэһэн байхадаа магадгүй. Юумэ һанажа, зохёожо ядахагүй һанаамгай шүдхэр ха юм.

ТАСС-ай ЛЕНТЭҺЭЭ

ПОЛЯНИЦА-ЗДРУЙ. Польшын энэ курортдо гурбан долоон хоногой туршада шатараар үргэлжэлһэн уласхоорондын мүрысөөн дүүрэбэ. Энэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан Совет ороной гроссмейстер Василий Смыслов 11,5 очкотой боложо, түрүү һуури эзэлбэ. Любомир Ковалек (Чехословаки) эрхимлэгшэдэ нэгэ очкогоор ахигдажа, хоёрдохи һуури эзэлхэ болобо. Болгариин шатаршан Николай Падевский юһэн очкотой гурбадахи һууринда гараа. Совет ороной нүгөөдэ гроссмейстер Владимир Симагин юһэн очкотой, дүрбэдэхи һуури эзэлһэн байна.

МАГДЕБУРГ. Жэгүүритэ онгосо жолоодон, холуур ниидэдэг спортсменүүдэй дунда жэл бүри үнгэргэгдэдэг дэлхэйн мүрысөөндэ эхэнэрнүүд сооһоо Мадлен Делякруа, (Франци) гэгшэ эрхим амжалта харуулжа, түрүү һуури эзэлээ. ГДР-эй летчица Моника Флек, СССР-эй Галина Корчуганова гэгшэд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлбэ. Совет ороной нүгөөдэ спортсменкэнүүд Маргарита Кирсанова, Галина Соловьева хоёр 8—9-дэхи һууринуудта гараа. Эрэшүүл сооһоо ГДР-эй летчик Петер Кале эрхимлээ.

ВРОЦЛАВ. Мотоциклистнүүдэй дунда Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө һонирхолтой мүрысөөн хэдэн үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ. Эдэнэр сооһоо Польшын спортсмен Павел Волошек эрхимлэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Түгэсхэлэй мүрысөөндэ тэрэ 13 очкотой болоһон байна. Польшын спортсменүүд Антони Ворына, Ежи Тшешковский гэгшэд тус тустаа 11—11 очкотой боложо, хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

Манай ороной спортсменүүдэй дундаһаа шалгараһан Геннадий Куриленко (Уфа) юһэн очкотой боложо, аяар долоодохи һууринда гараһан байна. Тиигээшье һаа тэрэ эрхим бэрхэ арбан спортсменүүдэй тоодо оруулагдажа, дэлхэйн спортсменүүдэй хоорондо үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олобо. Энэ мүрысөөн Швециин Гетеборг хотодо сентябриин долоондо үнгэргэгдэхэ юм. Хоёр удаа дэлхэйн вице-чемпион болоһон Игорь Плеханов (Уфа) 12-дохи һууринда гарабашье, Гетеборгдо болохо мүрысөөндэ хабаадалсаха (запаста байха) болонхой.

ЛЕЙПЦИГ. Эдиршүүлэй дунда хүнгэн атлетикээр Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэһэн юм. Манай ороной эдиршүүл эндэ шалгаржа түрүү һуури эзэлхэдээ, 18 алтан медаль, 12 мүнгэн, 11 бронзо медальтай Эхэ ороноо бусажа ерэбэ. Хоёрдохи һуури эзэлһэн ГДР-эй спортсменүүд 11 алтан, 15 мүнгэн, 5 бронзо медальтай.

Эдиршүүлэй дунда СССР-эй рекорд тогтооһон спортсменүүд гэхэдэ, 18-тай Таня Бычкова (Москва) болоно. Эдир Таня табан янзын зүйлөөр мүрысэхэдөө 4582 очко абаа. Тиихэдэ 4х100 метрэй зайда эстафетын урилдаанда Рая Никонорова, Гадя Бесфамильная, Марина Никифорова, Люда Жаркова гэгшэд эрхимлэбэ. Эдэнэр зайгаа 45,3 секунда соо гаталжа, фиништэ хүрэжэ ерэһэн байна. Хурдан солбон басагад сооһоо Свердловскһоо ошоһон 16 наһатай Людмила Жарковагай амжалта тэмдэглэмээр. Эстафетын һүүлшын 100 метрэй зайда урилдаһан Людмила бусад ороной спортсменүүдые ахижа, командаяа түрүү һууринда гаргажа шадаа бшуу. Людмила энэ үдэр гурбадахи алтан медальтай болоһон. Хойто үдэрынь 200 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда баһал Людмила Жаркова эрхимлээ. Эдиршүүл сооһоо Киевһээ ошоһон 19 наһатай Валерий Борзов эрхимлэжэ, гурбан алтан медаль абаба. Валерий 100 метрэй зайда эрхимлэһэн, 200 метрэйхиие 21 секунда соо гаталһан байна. Мүн 4х100 гэһэн эстафетэдэ хабаадалсахадаа эрхимлэжэ, гурбадахи алтан медальда хүртэһэн.

Иваново городой спортсмен Александр Шигин үндэрые харайхадаа, бултаниие ахижа гараа. Тэрэ эдиршүүлэй дундаһаа 210 сантиметр үндэрые дабажа шадаа бшуу. Москвагай Эльвира Сыромятникова ядрэ түлхихэдөө 15,02 метртэ хүргэжэ, баһал түрүү һуури эзэлээ.

4х400 метрэй зайда эдиршүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда СССР-эй суглуулагдамал команда эрхимлэбэ.

МОСКВАГАЙХИДАЙ КОНЦЕРТ

Һаяшаг П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо Москваһаа ябаһан эстрадын артистнуудай концерт болоо. Тэрээндэ хабаадалсаһан артистнууд ород арадай мүнөө үеын болон залуу композиторнуудай дуунуудые гүйсэдхэжэ, суглараашадые һонирхуулаа. Илангаяа залуу дуушад Игорь Буланов, Екатерина Шаврина гэгшэдэй гүйсэдхэлгэ удаан альга ташалгаар угтагдаа. Жэшээлхэдэ, Игорь Буланов Москвагай научна шэнжэлэлгын институтда хүдэлжэ байдаг залуу композитор Юрий Роговой уянгата дуунуудые амжалтатайгаар гүйсэдхөө.

— Дуунай хүгжэм бэшэжэ эхилһэн залуу композиторнуудтай нилээд хүлэрхэ хэрэг гарадаг гээшэ. Теэд энэмнай тон һонирхолтой үрэ дүн үгэдэг.—гэжэ Игорь Буланов хөөрөө һэн.

Түбэй телевиденеэр үе-үе болоод лэ үргэн олониие шэнэ дуунуудтай танилсуулжа байдаг. Екатерина Шаврина манай харагшадта яһала мэдээжэ байба. Тэрэнэй гүйсэдхэһэн «Волгоградай басагахан», «Баясуулан намайгаа дурлыш», «Хонхонууд», «Коробейники», мүн бусадшье дуунууд концерт харагшадай сэдьхэлдэ удаан хадуугдаха байха.

Концертдэ хабаадалсаһан хүгжэмшэд сооһоо хүгжэмэй инструмент дээрэ гүйсэдхэлгөөр Бүхэроссин харалгада лауреадай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Владимир Ремников шалгараа. Тэрэнэй шадамар уян гүйсэдхэлгэһөө баянай ирагуу нарин аялга хүгжэм зал соо һуугшадые нилээд ханаагаа.

Совет Армиин театрай актер ябаһан Валентин Португалов һүбэлгэн хүхюутэй конферанс һэн тула харагшадые хүхеэжэ шадаа.

Зураг дээрэ: Е. Шаврина дуулажа, баян дээрэ В. Ремников хүгжэмдэнэ.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

ЛОТЕРЕЙН НЭМЭЛТЭ БИЛЕДҮҮД ГАРГАГДАХАНЬ

РСФСР-тэ тараагдадаг эд бараанай, мүнгэн шүүбэритэ лотерей арад зондо дэмжэгдэдэг болоһон юм. Мүнөө жэл энэ лотерей долоо дахин гаргахаар хараалагдаһан байбашье, үшөө нэгэ, шэнэ жэлэй нэмэлтэ тираж үнгэргэхөөр шиидхэгдээ.

РСФСР-эй финансын министерствын ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэһэнэй ёһоор, шэнэ жэлэй шүүбэритэ лотерей 27 миллион түхэригтэ гаргагдажа тараагдаха юм.

Декабриин 25-да Куйбышев хотодо наадаха нэмэлтэ шэнэ жэлэй лотерейн тиражда хамта дээрэ 16,2 миллион түхэригэй 7 434 000 элдэб янзын эд бараан шүүбэридэ табигдахаар хараалагдана.

Шэнэ жэлэй лотерейн билетэй гол шүүбэринь гэхэдэ, 180 «Волга», 180 «Москвич», 360 «Запорожец» машинанууд шүүбэридэ тудаха байна.

Тэрэнһээ гадна 1260 «Урал-2», «ИЖ-Юпитер-2» түхэлэй мотоциклнууд, мүн холодильнигууд, угаадаг машинанууд, радиоприемнигууд, часуud, фотоаппарадууд, ковернууд, «Астра» магнитофонууд, «Кварц-5» түхэлэй кинокамеранууд, «Фиалка» гэжэ магнитофонууд шүүгдэхэ байна.

Хэрбээ лотерейн билетээр шүүбэридэнь эд бараанай тудаа һаа, өөрынгөө дураар тэрэнэйнгээ мүнгэн сангынь абажа болоно.

Урда наадагдаһан шүүбэринүүдтэ орходоо шэнэ жэлэй лотерейн тиражда ехэ хэмжээнэй мүнгэн шүүбэринүүд бии. Тиимэһээ аза талаантайшуул 3000, 1000, 500 түхэриг шүүжэ болохо. Шүүбэридэ тудаһан лотерейн биледүүд 1969 оной июниин 30 хүрэтэр хүсэндөө байха болоно.

(ТАСС).

П-Д. ХАМАЕВ

УЯНГАТА МҮРНҮҮД

* * *

Нүхэрни, эгээл дүтын нүх…
Шамдаа этигэдэгбди.
Нүхэсэжэ,
Наһанайнгаа һүүл хүрэтэр
ябаг…

Гэрэлтэ оюун
Сэдьхэл зүрхэндэш дурла…
нүх…
Гүн бодолойш, абари за…
Һаруулда абтааб, нүхэр…
Шамтайгаа һаа намда
Аймшагтай бэшэ юуншье…
Шадал хүрхысэ
Ажабайдалаа зохёон түхэ…
Шэмэг зүүдхэлтэ
Ута наһанай үгтөө һаа,
Шиниингээ урда
Буурал болотороо һүгэдэ…
Һанана ха гүш,
Тэрэ холын хабараа?
Һанаагүйдэш шиниим
Теэд хэншье һанахаб даа…
Булжамуурай аялганаар
Бодожо талада гараад,
Байгаалиин үзэсхэлэндэ
Бахархан сэнгэхэ дуратай…
Тиихэдэ хоюулан
Элиин ниидэһэн бүргэдтэл…
Тэнгэрнин хаяагаар
Халюухайдахы хүсэгшэ һ…
Дэлхэй дээгүүр аяншалан…
Холын далай, дайдаар
Дорюун зүрхэлиг
Ябахы хүсэдэг һэмди...
Мүнөө ажабайдалай аласа…
Хаймадан шэртэжэ,
Мүнхэдөө жэгүүрээ дэлгэ…
Гэшхэлнэмди абьястай.
Шагналши даа, нүхэрни,
Шэхэеэ һоноршолон,
Шагналши даа, шимни,
Хэтэдээ мартахагүйгөөр:
Мининнгээ мордоходо
Хэтынгээ аянда, нүхэрни,
Муужажа, шаналжа бай…
Үсэд сэхээр.
Дүлэтэй халуун зандаал
Ажаһуужа үзөөрэйш...
Дууншни таһархагүй, нүх…

* * *

Дуулаха нэгэл жаргал на…
Дурлаха—сэдьхэлэймни…
Холын холо хүдөө гулам…
Хүйһөө хүндүүлһэн хүдэр…
Тэндэ, газарай хурьһэн д…
Тулам соо тоонтом була…
Аяар хорин жэлэй нойто…

Ангама наранһаа хахара…
Нарата дэлхэйдээ жарга…

Нангин хүсэлөө мүнхэлх…
Дуун соогоо дуһал дуһа…
мүнхэ…
Дууһашагүй хүндэ зам
гата…
Эртын наранай шнни ур…
Энеэбхилһэндэл бадарха…

Шираб НИМБУЕВ

ШАЛ ДЭМЫ ШАХАНААН

(БАСНИ)

Хүхын донгодон һуутар…
Хүлынь гэжэгэнэн зохолб…
Тонгойн тэрээнээ хушуу…
Тоншон маажанаб гэлгэ…
«Гүг-гүүг» гэхын орондо
«Һүг-һүүг» гэжэ донгодо…
Шаазгай тэрээнниинь
дуулаж…
Шамдажа саашаа ниидэ…
Шабжархай шарьяа хоол…
Шаханан, хашхаран зарл…
— Хүхын үе саг үнгэр…
Хүгшэрөө, бүри зүнтэгл…
«Гүг-гүүг» гэхын орондо
«Һүг-һүг» гэхынь бн өөр…
Бурхан үзэг дуулаалби,
Буруу ойлгоо бэшэлби,
Үхэхэ сагынь ойртоол ха,
Үглөө болгохоо болёол…
Соносхол шаазгайн шаг…
Сошоһон олон шубуудай
Хүхыдэ мэгдэн ошоходо…
Хүхюун гоёор донгодон,
Үнөөхил зандаа һагсалз…
Үшөөһэн дээрэ һууба ха…
Шалган дахин лаблангүй
Шаханан, шашан һүхир…
Шаазгайн гэмынь элирж…
Һанга зэмэдэ хүртэбэ.

* * *

Халта дуулаһан юумээ…
Хам шүүрэн дэбэргээд,
Шашхан, һүхирэн гүйдэг…
Шаазгайн хани гээшэл…

СЭНХИР ЭКРАНУУД…

Үдэрэй 14 час 30 мину… үдэшын 5 час 30 минута х… Москваһаа дамжуулга. 16 … «С днем рождения» гэһэ… жуулга. 16 час 30 ми… «Ставка больше, чем жизн… һэн Польшын телевизионно… 4-дэхи серинь.

Үдэшын 5 час 30 ми… Улаан-Үдын телевидени «… дэрһөө һургуулидаа» гэһэ… жуулгаар программаяа эхил… час 30 минутаһаа «В 6 час… чера после войны» гэһэн ура… ханай фильм. 20 час 30 … һаа концерт. 21 часһаа … ноль час хүрэтэр Москваһа… жуулга. 21 час 05 минутаһа… тын һонин дамжуулагдаха.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМА…

Гор. Улан-Удэ. типогр… Управления по печати пр… чете Министров БурАС…
Н-01862. Зак. № …